

STAVANGERREGIONEN HAVN IKS

STYRET

02.04.2014

STAVANGERREGIONEN HAVN IKS

Til medlemmene i styret for Stavangerregionen Havn IKS

INNKALLING TIL MØTE I STYRET 02.04.2014

Det innkalles herved til møte i styret for Stavangerregionen Havn IKS

Onsdag 2. april 2014 kl. 1700

Møtet avholdes i Nedre Strandgt. 51

Vedlagt følger:

- Saksliste for møtet.
- Innstillingene til sakene

Det vil bli servert kaffe og smørbrød.

Innkalling av vararepresentant vil bli sendt separat.

Eventuelle forfall bes meldt til Jorunn Soppeland, tlf. 902 96 648, eller på mail jorunn.soppeland@stavanger.havn.no

Med vennlig hilsen

Sissel K. Hegdal
Styrets leder

Merete Eik
Havnedirektør

STYRET FOR STAVANGERREGIONEN HAVN IKS

SAKSLISTE FOR MØTE 02.04.2014

Sak nr.	Sakstittel
----------------	-------------------

08/14	Protokoll fra styrets møte 18.02.2014
-------	---------------------------------------

09/14	Havnedirektørens orientering
-------	------------------------------

10/14	Årsrapport og regnskap 2013
-------	-----------------------------

11/14	Reguleringsplan Skagenkaien. 2. gangs behandling. Landstrøm og ISPS-gjerder
-------	---

12/14	Strandkaien 46. Skisseprosjekt oppussing
-------	--

Eventuelt.....

Sak 08/14

**Protokoll fra styrets møte
18.02.2014**

STAVANGERREGIONEN HAVN IKS

Møtedato: 18.02.2014

Møtenr.: 1

Styret for Stavangerregionen Havn IKS

Protokoll

Til stede:	Sissel Knutsen Hegdal	Arnt-Heikki Steinbakk
	Kirsten Lode	Bjørn Kahrs
	Dagny Sunnanå Hausken	Knut Georg Nilsen
	Eivind Enoksen	Knut Stenevik (Kystverket)

Forfall: Ommund Vareberg (rep)

Fra administrasjonen møtte havnedirektør Merete Eik.

Møtet ble avholdt i selskapets møtelokale, Strandgt. 46, Stavanger.

Møtet begynte kl 1700 og ble ledet av Sissel Knutsen Hegdal. Før saksbehandling startet ble utbyggingsplaner på Mekjarvik presentert av rådmann Magne Fjell, deretter planer på Hanasand av Per Ivar Birkeland.

Følgende saker ble behandlet:

Sak 01/14 **Protokoll fra møte 10.12.2013**

Vedtak: Protokollen ble enstemmig vedtatt.

Sak 02/14 **Havnedirektørens orientering**

Vedtak: Tatt til orientering.

Sak 03/14 **Stavangerregionen Havn Eiendom AS.
Foreløpig regnskapsoversikt 2013.**

Vedtak: Regnskapsoversikten tas til orientering.

Sak 04/14 **Stavangerregionen Havnedrift AS.
Foreløpig regnskapsoversikt 2013.**

Vedtak: Regnskapsoversikten tas til orientering.

Sak 05/14 **Stavangerregionen Havn IKS.
Foreløpig regnskapsoversikt 2013.**

Vedtak: Regnskapsoversikten tas til orientering.

Sak 06/14 **Kaien på Siriskjær**

Havnedirektøren og styrets leder orienterte om status i saken og besvarte spørsmål fra medlemmene.

Vedtak:

Orienteringen ble tatt til etterretning.

Sak 07/14 **Kommunalbanken. Refinansiering av lån. Konsernlån.**

Vedtak:

Styret godkjenner opptak av lån kr 69 012 886 i Kommunalbanken til refinansiering av lån som konsernet har i Danske Bank.

Styret godkjenner følgende utlån til datterselskapene:

Stavangerregionen Havnedrift AS	kr 9 377 500
Stavangerregionen Havn Eiendom AS	kr 25 220 921

Møtet ble hevet kl 19.20

Sissel Knutsen Hegdal

Bjørn Kahrs

Kirsten Lode

Dagny Sunnanå Hausken

Arnt-Heikki Steinbakk

Knut Georg Nilsen

Eivind Enoksen

Merete Eik
havnedirektør

Sak 09/14

Havnedirektørens orientering

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

SAK NR.: 9
MØTEDATO: 02.04.2014

Til styret for S.R.H. IKS

Arkiv: 14/51
2014000348
Saksbeh.: Merete Eik
Innstill. dato: 25.03.14

Havnedirektørens orientering

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Voteringsresultat:
Styret for SRH IKS	09/14	02.04.2014	

Forslag til vedtak:

«Tas til orientering.»

Økonomi

Utbytte/nedbetaling av lån i konsernet

Havnedirektøren orienterte styret i forrige møtet om at det var påbegynt en vurdering av uttak av utbytte fra datterselskapene Stavangerregionen Havnedrift AS og

Stavangerregionen Havn Eiendom AS samt refinansiering av eksternlån ved overføring fra Den Danske Bank til Kommunalbanken og antydte at det ville bli lagt frem en sak om dette til styremøtet 02.04.2014.

Arbeidet med refinansieringen av eksternlånene har imidlertid tatt noe lengre tid enn antatt. Kommunalbanken har nå gitt positiv tilbakemelding i forhold til refinansieringen - kun noe få formaliteter mht oversendelse av dokumenter gjenstår før denne kan gjennomføres. Når transaksjonene er gjennomført vil havnedirektøren komme tilbake til styret med en samlet vurdering av forvaltningen av konsernets likvide midler med hensyn til eventuell nedbetaling av eldre konsernlån og eventuelle utbytteuttak.

Annet

- Stavanger Havn deltok på årets cruisemesse i Miami med cruiseutvikler Anders Bang –Andersen, leder av Stavangerregionen Havnedrift Odd Bjørn Bekkeheien og havnedirektør Merete Eik. Det var nyttig, relevant og interessant for Bekkeheien og Eik å se hvordan havnen er blitt representert gjennom mange år på cruisemessen, samt å få gleden av å ta del i et omfattende og viktig nettverk med beslutningstakere som Bang Andersen har opparbeidet gjennom mange år i bransjen. Det anses som et avgjørende arbeid å delta på denne messen og andre slike relevante fora for ikke bare cruiseutvikler, men også ledelsen i havnen. Det gir en overføringsverdi i fht nettverk og kunnskap med tanke på kontinuitet, samt at det hever status for havnen i disse relasjonsfora.
- Strategiarbeidet i havnen fortsetter i mars og april i arbeidsgruppa som er jury i visjonskonkurransen i havnen, samt at verdiord for havnen skal velges ut. Det er foreslått et betydelig antall verdiord som skal beskrive hvordan ansatte skal arbeide sammen, hvilke verdier identifiserer havnen seg med og er viktige for havnen, og ikke minst hva vil havnen at kundene skal si om havnen. Disse er redusert til et mindre antall som de ansatte skal delta i en avstemming om.
- Stavanger Havn vil delta aktivt i å arrangere sjølogistikkkonferanse i Stavanger i september i samarbeid med Maritimt forum, Sandnes havn, Karlsund havn, NHO Transport og logistikk, Risavika Havn og Logistikkforeningen i Rogaland. Fokus for hele konferansen er å informere om utviklingen i sjørelatert logistikk, for å fremme regionens satsing på bruk av sjøen som godsfrømføringsvalg.
- Havnedirektøren vil delta som observatør i styremøtene i Stavangerregionens Europakontor i Brussel.
- Det har vært oppfølgingsmøte med Stavanger Kommune om hotelltomten i Bjergsted og partene ble enige om en løsning som innebærer at kommunen kjøper hele havnetomten som er tilknyttet hotelltomten. Når kjøpet er gjennomført, hotellutvikler er bestemt, så vil havnen fortsette dialogen med kommunen om å eventuelt delta i utvikling av en ny kai på hotelltomten dersom denne kan benyttes til et formål som er formålstjenelig for havnen.

- I februar ble det avholdt møte i støygruppa i Gamle Stavanger hvor havnen orienterte om årets sesong og tiltak som foretas for å gjøre havneaktiviteten til en god nabo for Gamle stavanger. Støygruppa på sin side orienterte om sitt arbeid og kom med forslag til havnen om mulige gode tiltak for å redusere støyproblematikk.
- Ledelsen i havnen ved Bekkeheien og Eik vil besøke Bergen havn ultimo mars for at partene skal bli orientert om hverandres drift, problemstillinger, landstrømsprosjekt, markedsaktivitetet m.m.

* * * *

Stavangerregionen Havn IKS

Merete Eik
Havnedirektør

Sak 10/14

Årsrapport og regnskap 2013

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

SAK NR.: 10
MØTEDATO: 02.04.2014

Til styret for S.R.H. IKS

Arkiv: 13/76
2013000679
Saksbeh.: Finn P. Olsen
Innstill. dato: 07.01.14

Stavangerregionen Havn IKS. Årsrapport og regnskap 2013

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Voteringsresultat:
Styret for SRH IKS	10/14	03.04.2014	
Representantskapet for SRH IKS		07.04.2014	

Forslag til vedtak:

«Årsrapport og regnskap 2013 godkjennes.»

STAVANGERREGIONEN HAVN IKS

- **Styrets rapport**
- **Resultatregnskap**
- **Balanse**
- **Noter**

STYRETS RAPPORT

Selskapets virksomhet og organisasjon

Stavangerregionen Havn IKS skal være en aktiv aktør i utbygging av havneanlegg i regionen og være en pådriver for kontinuerlig utvikling av havner og maritim infrastruktur i regionen. Selskapets eiere legger til grunn et langsiktig perspektiv for de investeringer som selskapet deltar i og i utviklingen av konsernet.

Stavangerregionen Havn IKS med dagens 4 eierkommuner ble etablert 15.03.2000. Fra 01.01.2007 ble det foretatt en omorganisering ved at forvaltning og drift ble skilt i to selskap.

Morselskapet Stavangerregionen Havn IKS ivaretar de myndighets- og forvaltningmessige oppgavene knyttet til havnen samt oppgaver av overordnet strategisk karakter knyttet til havneutviklingen. Selskapet har også ansvar for å oppfylle myndighetenes krav til sikkerheten på havnearealene. Morselskapet står også som eier av konsernets kaier og eiendommer som leies ut til det heleide datterselskapet Stavangerregionen Havnedrift AS.

Eierforhold

Stavangerregionen Havn IKS eies av Stavanger kommune (80,69 %), Sola kommune (16,75 %), Randaberg kommune (1,36 %) og Rennesøy kommune (1,19 %).

Representantskapet er selskapets øverste organ og består av 5 medlemmer valgt av eierkommunene. Ommund Vareberg (Rennesøy kommune) har i 2013 vært representatskapets leder.

Styret består av 7 medlemmer som velges av representantskapet. I tillegg har Kystverket rett til å møte som observatør med talerett. Styreleder i 2013 har vært Sissel Knutsen Hegdal.

Utpekt havn

Stavangerregionen Havn IKS er en av syv havner som av departementet har fått status som «utpekt havn». De «utpekte havnene» er havner som er av særlig nasjonal og internasjonal viktighet ut ifra godsvolum, havne- og transporttjenester som tilbys og samarbeid med andre havner.

Eierforhold i andre selskap

Datterselskap

Stavangerregionen Havnedrift AS

Datterselskapet Stavangerregionen Havnedrift AS er overlatt oppgavene med å vedlikeholde og drive konsernets havneanlegg i havnens sjøområder. Selskapet leier kaier og bygninger av mor- og søsterselskap og fremleie disse til havnens kunder. Datterselskapet står for de drifts- og vedlikeholdsrelaterte oppgavene i havnen og utfører de administrative oppgavene knyttet til økonomi og administrasjon i konsernet. Driftselskapet deltar også i det daglige arbeidet med utførelsen av de praktiske og driftmessige oppgavene knyttet til sikkerhet i havnen.

Selskapet leier og drifter også områder og kaier i Risavika. Disse leies av Risavika Havn AS.

Ved utgangen av året har selskapet 18 ansatte.

Stavangerregionen Havn Eiendom AS

Stavangerregionen Havn Eiendom AS er et heleid datterselskap av Stavangerregionen Havn IKS. Eiendomsselskapet ble opprettet i forbindelse med omorganiseringen av havnekonsernet. Selskapet eier konsernets bygninger i det tidligere «Sola havn»-området i

Risavika. Selskapet har ingen ansatte.

Deltakende selskap

Risavika Eiendom AS

Stavangerregionen Havn IKS eier 20 % av aksjene i Risavika Eiendom AS. Ca 450 da av den opprinnelige tomten eid av selskapet er regulert til havneformål og ble i slutten av 2004 solgt til Risavika Havn AS.

Risavika Havn AS

Risavika Havn AS ble etablert i 2004. Stavangerregionen Havn IKS har en eierandel i selskapet med 45 %. De øvrige aksjonærene er NorSea Group AS (34 %) og Risavika Eiendom AS (21 %). Selskapet forestår utbyggingen av havnen i Risavika.

Risavika Terminal AS er et heleid datterselskap av Risavika Havn AS. Terminalselskapet utfører driftsoppgavene på Risavika Havn's område knyttet til bla lasting og lossing av skip.

Årets resultat

Rgnskapet for 2013 viser et positivt resultat for konsernet på kr 34,5 mill. mot kr 32,6 i 2012. Elimineringer i 2013 er på kr 55,3 mill. mot kr 52,5 mill. i 2012.

Elimineringen 2013 i konsernet er kr 55,3 mill. mot kr 52,5 mill. i 2012. I konsernresultatet for 2013 er konsolidert inn resultat fra deltakende selskap Risavika Havn AS med kr 5,8 mill. Tilsvarende for 2012 var kr 1,1 mill..

Årsregnskapet for morselskapet viser vet regnskapsmessig overskudd på kr 15,2 mill.

Konsernet hadde i 2013 en brutto omsetning på kr 103,8 mill., mot kr 106,2 mill. i 2012. Driftskostnadene i 2013 var totalt kr 66,1 mill. mot kr 63,8 mill. i 2012.

De heleide datterselskapene Stavangerregionen Havnedrift AS og Stavangerregionen Havn Eiendom AS har i 2013 gitt positive bidrag med hhv kr 9,4 mill og kr 4,2 mill.

Stavangerregionen Havn IKS har i konsernregnskapet konsolidert inn sine eierandeler i Risavika Havn AS (45 %) og Risavika Eiendom AS (20 %) etter egenkapitalprinsippet. Risavika Havn AS har eiendommer som i 2013 er balanseført til kr 1,5 mrd. og hadde i 2013 leieinntekter på kr 105,5 mill, en økning på kr 22 mill i forhold til 2012. Årsregnskapet 2013 for Risavika Havn AS viser et overskudd på kr 11,5 mill.

Morselskapet Stavangerregionen Havn IKS har en uavklart sak angående eventuell skatteplikt. Spørsmålet ble første gang tatt opp i henvendelse til skattemyndighetene i 2007. Skatt Vest konkluderte i brev av 30.08.2010 med at selskapet er skattepliktig for inntekt og formue som relaterer seg til ikke-havnerelatert inntekt. Stavangerregionen Havn IKS har bestridt dette, men har innlevert selvangivelser for årene 2009 – 2012 under protest. De innleverte selvangivelsene vider alle negativ inntekt for selskapet. Det er ikke mottatt tilbakemelding fra Skatt Vest på de innsendte dokumentene.

Netto finansposter

Konsernets finans viser netto en inntekt på kr 1,9 mill. Tilsvarende tall i 2012 var netto utgift på kr 3,5 mill. Inkludert i finans ligger inntektene fra deltakende selskap.

Det er i 2013 ikke mottatt utbytte fra datterselskap eller deltakende selskap.

Investeringer

Konsernet har til sammen foretatt investeringer for kr 18,0 mill. fordelt slik på selskapene:

Stavangerregionen Havn IKS	kr 12,6 mill.
Stavangerregionen Havnedrift AS	kr 3,8 mill.
Stavangerregionen Havn Eiendom AS	kr 1,6 mill.

De største investeringer i 2013:

- Nye 100 tonns pullerter Skagenkaien og Strandkaien	kr 6,4 mill.
- ISPS-tiltak (gjerder, overvåking)	kr 2,1 mill.
- Brygge i Sandvigå for sightseeingbåter	kr 1,2 mill.
- Nytt sprinkleranlegg Bekhuskaien	kr 1,5 mill.

Trafikken over havnen

I 2013 ble det totalt registrert 52 243 anløp med en samlet bruttotonnasje på 193 549 000. Tilsvarende tall for 2012 var 63 434 anløp og bruttotonnasje 175 545 000.

Godsmengden over havnen har i 2013 vært på 6 915 000 tonn mot 5 564 000 i 2012.

Cruise

Stavanger har markert seg som en attraktiv by i det europeiske markedet. Byen har de siste årene opplevd en god vekst i antall anløp av cruiseskip. I 2009 kom det 99 cruiseskip til Stavanger indre havn med om lag 120 000 passasjerer. I 2013 var antallet øket til 196 cruiseskip og 340 000 cruisegjester.

Offshore-trafikk

Offshoretrafikken er av stor betydning for Stavangerregionen havn. Denne virksomheten genererer betydelig transportvolum i regionen særlig i forbindelse med forsyningsaktivitetene til olje- og gassfeltene i Nordsjøen. I 2013 hadde havnen anløp av 2 834 supplyskip.

Inntektene fra supplyskip som ligger til kai i påvente av oppdrag har vært lavere i 2013 enn i 2012. Dette har direkte sammenheng med større trafikk for supplyskipene i Nordsjøen samtidig som flere av skipene er blitt overført til andre verdensdeler.

Utenriks fergetrafikk

I august 2013 ble Fjord Lines nye cruiseferge M/S «Stavangerfjord» satt i trafikk i ruten mellom Hirtshals, Stavanger og Bergen. M/S «Stavangerfjord» og M/S "Bergensfjord" hadde 404 anløp ved utenriksterminalen i Risavika i 2013 og fraktet 98 150 passasjerer og 111 430 tonn gods til/fra havnen.

Annen trafikk

Det er en betydelig aktivitet knyttet til ferje- og hurtigbåttrafikken til/fra Ryfylke og byøyene. Årlige anløp med hurtigbåter har de siste årene vært ca 7 000. Antallet ferjeanløp har ligget rundt 30 000 årlig.

Båtforbindelsen mellom Stavanger-Haugesund og Bergen har en årelang tradisjon. Denne ruten som de siste 20 årene har vært utført av hurtiggående westamaraner hadde sin siste tur 31.12.2013. I konkurranse med buss og fly var ikke ruten lenger lønnsom for rederiene som opererte forbindelsen.

ISPS-tiltak

ISPS er det internasjonale systemet mot terrrorsikring av havner og gjelder for alle terminaler der utenlandske skip anløper en norsk havn. Konsekvensene ved manglende oppfyllelse av ISPS-kravene er at skip nektes å anløpe havnen. Kystverket og IMO (FNs internasjonale

skipsfartsorganisasjon) kontrollerer regelmessig at terminalene er tilfredsstillende sikret. ESA, Eftas overvåkningsorgan, kontrollerer Kystverkets implementering av ISPS regelverket.

Stavangerregionen Havn IKS har ingen utestående pålegg eller avvik som må lukkes fra verken ESA, IMO eller Kystverket på dette fagområdet.

Andre arrangementer

I 2013 ble Gladmat-festivalen arrangert på havneområdene rundt Vågen. Arrangementet samlet mye folk i sentrum og ble avviklet uten at det skapte problemer i forhold til cruiseanløp og annen skipstrafikk.

I samarbeid med Stavanger kommune har Stavangerregionen Havn IKS utført en risiko- og sikkerhetsanalyse (ROS-analyse) som klarlegger risikobildet omkring gjennomføringen av store festivaler i Stavanger sentrum samtidig med en økende cruisetrafikk. Noen av tiltakene som ble iverksatt som et resultat av analysen var økt vakthold ved festivalen samt større oppmerksomhet omkring frie transportveier for utrykningskjøretøy langs kaiene.

Organisasjon, helse, miljø og sikkerhet

Personale

Merete Eik overtok 15.10.2013 stillingen som ny havnedirektør i Stavangerregionen Havn IKS etter Finn P. Osen som gikk over i ny stilling som seniorrådgiver i selskapet.

I konsernet er det ved utgangen av året 21 ansatte hvorav 5 er kvinner. I styret for morselskapet er det 3 kvinnelige medlemmer (av 7) og i representantskapet 2 kvinner (av 5).

Likestilling

Konsernet har i sin strategiplan som mål å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene. Kvinner og menn har like muligheter for å kvalifisere seg til alle typer oppgaver, og avansementsmulighetene er de samme. Lønn reflekterer den enkeltes ansvarsområde og kvalifikasjoner. Arbeidstidsordninger i selskapet følger av de ulike stillinger og er uavhengig av kjønn. Det er lagt til rette for bruk av "fleksitid" og redusert arbeidstid.

Arbeidsmiljøet

Det legges vekt på kontinuerlig kompetanseheving i alle ledd av konsernet. Konsernet har i 2013 hatt et sykefravær på 62,7 dager, hvilket utgjør 1,3 % av det totale antall utførte dagsverk. Tilsvarende tall for 2012 var 85,1 dager. Antall fraværsdager ved bruk av egenmelding var 42 hvilket gir en fraværsprosent på 0,9. Det har ikke vært sykemeldinger som kan relateres til arbeidssituasjonen.

Konsernet avholder regelmessige informasjonsmøter og årlige medarbeidersamtaler. Som et velferdstilbud leier bedriften en leilighet i Spania som kan benyttes av ansatte og pensjonister. Konsernet har i sin personalpolitikk også lagt til rette "seniortiltak" for ansatte over 62 år. Bedriftens arbeidsmiljø betraktes som bra. Bedriften har ikke hatt skader i 2013.

Universell utforming

Universell utforming som rettslig standard er nedfelt i Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Stavangerregionen Havn IKS har et bevisst forhold til området universell utforming og har en strategi som stiller krav til planlegging, oppfølging og gjennomføring av prosjekter.

Redegjørelse for årsregnskapet

Det er styrets oppfatning at det fremlagte årsregnskapet gir tilfredsstillende informasjon for å bedømme selskapets stilling og resultat. Det er heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som påvirker dette.

Disponering av årets resultat

Styret vil tilrå at årsoverskuddet tillegges den frie kapital.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede.

Det ytre miljø

Konsernet driver ikke aktiviteter som forurensar det ytre miljø i større grad enn det som er vanlig for denne type selskaper. Selskapet har et bevisst forhold til forurensing og gjennomfører regelmessig tiltak som begrenser forurensing.

Stavangerregionen Havn IKS inngikk i 2013 en avtale sammen med 6 andre havner om utredning av tekniske løsninger for landstrøm. De samarbeidende havnene er foruten Stavanger, Bergen og Omland Havnevesen IKS, Kristiansund og Nordmøre Havn IKS, Hammerfest Havnevesen KF, Flora Havn KF og Alstadhaug Havnevesen KF. Hensikten er at en senere utbygging skal koordineres slik at supplyskip skal kunne møte lignende landstrøm ved hver av de seks havnene. I ettertid har flere havner vist interesse for å delta i samarbeidet.

Gjennom prosjektet vil havnene kunne oppnå større sikkerhet for at utbyggingen samsvarer teknisk med standarden for lavspent landstrøm og de tekniske løsningene i de andre havnene, muligheter for en felles anbudsforespørsel og at et større antall skip blir utrustet for å koble seg til landstrøm i de deltakende havner. Prosjektet er ment å gi et grunnlag for investeringsbeslutning i de respektive havnene.

Et måle- og oppfølgingsprogram for støy er i regi av Stavangerregionen Havn IKS etablert i Risavika. Dette er et samarbeidsprosjekt med deltakelse fra de fleste firmaene i Risavika. Det er montert målestasjoner 5 steder i Risavika slik at det kan gjøres kontinuerlige målinger av støy. En programvare som gjør resultatene tilgjengelige på SRH's nettside er utviklet og viser støysonekartet, målepunktene og analyserte måleverdier. Støyhendelser som blir påklaget vil gjennom programmet være mulig å spore slik at nødvendige tiltak kan gjennomføres.

Klima- og forurensingsdirektoratet (KLIF) har utferdiget et pålegg til Stavangerregionen Havn IKS om å gjennomføre undersøkelser, risiko og tiltaksvurderinger av havnevirksomhetens forurensingsbidrag til sjø og sjøbunn. Stavangerregionen Havn IKS engasjerte Det Norske Veritas (DNV) til å foreta de nødvendige undersøkelsene. DNV's rapport forelå våren 2011 og ble oversendt KLIF til videre behandling. KLIF har meddelt at vurdering av tiltak skal avventes til den samlede rapporten fra Stavanger kommune for hele havneområdet foreligger.

Fremtidsutsikter

Det har over lang tid vært jevnt økende volum av godstransport til og fra Stavangerregionen. Dette skyldes generell befolkningsvekst i regionen i kombinasjon med velstandsutviklingens effekt på forbruksmønsteret. Transportanalyser viser at den største økningen av gods de siste årene har skjedd på bil. Mye av godset som kommer til regionen transporteres på bil fra de store varelagrene i Østlandsregionen. Økt direkteimport fra utlandet til Stavangerregionen

kan legge grunnlaget for transittvolumer på kjøl videre oppover langs kysten. Det tar imidlertid tid og er krevende å få til endringer i varestrømmene. Når det gjelder eksport fra havnene i vår region er det i første rekke fisk og fiskeprodukter som har potensiale for vekst.

Investeringsprognosene for norsk sokkel viser at offshoreaktiviteten vil øke sterkt de nærmeste årene og investeringene vil være på et stabilt høy nivå frem mot 2020. De nye store funnene i Nordsjøen – rett vest for Stavanger – gjør at havneaktiviteten til og fra Stavangerregionen på sikt vil øke ytterligere som følge av utbyggingen. Havnene i Stavangerregionen er godt etablerte som logistikknutepunkt for offshorevirksomheten og vil kunne posisjonere seg for dette også med økende trafikk nordover. Det arbeides for å etablere en godsrute («base til base») med daglige avganger fra Stavanger til og fra de ulike basene nordover langs kysten.

Aktiviteten knyttet til utenlandske ferjer forventes å øke i de kommende årene som følge av at FjordLines to nye skip kommer i trafikk. De nye skipene vil være operative i løpet av forsommeren 2013 med daglige avganger fra Risavika til Hirtshals. I tillegg til sterkt forbedrede passasjertilbud gir dette grunnlag for vesentlig større transportvolum på godssiden.

Nye tunneler (Ryfast / Rogfast) vil når disse blir ferdigstilt og åpnet for trafikk føre til nedleggelse av flere hurtigbåt- og ferjesamband som vil føre til færre anløp og lavere tall for passasjerer og biler. Dette vil samtidig føre til at deler av de sentrumsnære havneområdene vil kunne bli transformert til annen virksomhet og ny aktivitet.

Miljøfokus og grønne løsninger er en klar trend og både transportørene og vareeierne etterspør i økende grad miljøvennlige løsninger. Sjøtransport har i utgangspunktet klare miljømessige fortrinn og et økende miljøfokus bør kunne forsterke sjøtransportens andel av den totale godstransporten.

Styret vedtok i 2010 «Strategisk havneplan for Stavangerregionen 2010 – 2020». Planens målsetting er å bidra til en felles regional forståelse av de viktigste utviklingsmessige utfordringene regionen står ovenfor når det gjelder maritim infrastruktur og er et viktig redskap i forhold til de prioriteringer som Stavangerregionen Havn IKS skal gjøre de nærmeste årene. Det er i 2014 påbegynt et arbeid som innebærer en gjennomgang av planen for revidering av denne, inklusiv en konkretisering av utfordringene og hvilke tiltak som vil bli igangsatt.

Stavanger, 2. april 2014

Sissel Knutsen Hegdal
Styrets leder

Kirsten Lode
Styrets nestleder

Bjørn Kahrs

Dagny Sunnanå Hausken

Arnt-Heikki Steinbakk

Knut Georg Nilsen

Eivind Enoksen

Merete Eik
Havnedirektør

RESULTATREGNSKAP

(alle tall i 1 000 kr)

SRH Konsernet		SRH IKS		
2013	2012	Noter	2013	2012
			DRIFTSINNTEKTER	
14 825	13 362		14 825	13 362
7 212	6 468		961	621
62 716	68 772		29 398	30 507
19 106	17 637		1 611	1 177
103 859	106 239	12	46 795	45 667
			DRIFTSKOSTNADER	
19 591	18 020	8,11	4 356	3 528
12 829	11 953	2	7 895	7 322
6 252	6 051		322	337
27 477	27 767	6	16 658	15 785
66 149	63 791		29 231	26 972
37 710	42 448		17 564	18 695
			FINANSINNTEKTER/UTGIFTER	
5 849	1 056	10	0	0
1 100	1 186		1 154	1 177
6 949	2 242		1 154	1 177
4 969	5 707		3 504	4 110
4 969	5 707		3 504	4 110
1 980	-3 465		-2 350	-2 933
39 690	38 983		15 214	15 762
5 119	6 311	4	0	0
34 571	32 672		15 214	15 762
			DRIFTSRESULTAT	
			FINANSRESULTAT	
			RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	
			ÅRETS RESULTAT	

BALANSE

(alle tall i 1000 kr)

SRH Konsernet

31.12.2013 31.12.2012

50 685	51 057
232 851	232 145
211 663	207 171
28 463	25 594
439	3 100
<u>524 101</u>	<u>519 067</u>

357	294
0	0
<u>153 994</u>	<u>148 144</u>
<u>154 351</u>	<u>148 438</u>

0	0
0	0
<u>0</u>	<u>0</u>

8 224	11 582
0	0
<u>4 086</u>	<u>5 858</u>
<u>12 310</u>	<u>17 440</u>

68 620	51 045
<u>68 620</u>	<u>51 045</u>

<u>759 382</u>	<u>735 990</u>
----------------	----------------

EIENDELER

Anleggsmidler

Varige driftsmidler

Tomter/eiendommer
Bygninger
Kaier
Biler, maskiner og anlegg
Anlegg under utførelse

Finansielle anleggsmidler

KLP egenkapitalinnskudd
Investering i datterselskap
Investering i tilknyttede selskap

Andre fordringer

Pensjonsmidler
Langsiktig fordring

Omløpsmidler

Fordringer

Kundefordringer
Fordring mot konsernselskap
Andre fordringer

Betalingsmidler

Betalingsmidler

SUM EIENDELER

SRH IKS

Noter 31.12.2013 31.12.2012

2	26 702	26 702
	157 210	158 965
	200 986	196 379
	18 907	16 983
	0	0
	<u>403 805</u>	<u>399 029</u>

	357	294
10	17 648	17 648
10	<u>168 824</u>	<u>168 824</u>
	<u>186 829</u>	<u>186 766</u>

11	0	0
	23 489	22 805
	<u>23 489</u>	<u>22 805</u>

	0	0
	7 118	9 220
	140	100
3	<u>7 258</u>	<u>9 320</u>

7	26 637	21 020
	<u>26 637</u>	<u>21 020</u>

<u>648 018</u>	<u>638 940</u>
----------------	----------------

BALANSE

(alle tall i 1000 kr)

SRH Konsernet

31.12.2013 31.12.2012

491 364	491 364
108 221	73 650
<u>599 585</u>	<u>565 014</u>

5 090	4 984
2 480	1 760
<u>7 570</u>	<u>6 744</u>

133 850	146 396
<u>133 850</u>	<u>146 396</u>

6 451	7 124
2 146	2 883
5 134	5 595
4 645	2 233
<u>18 377</u>	<u>17 836</u>

152 227 164 232

759 382 735 990

EGENKAPITAL OG GJELD

Opptjent egenkapital

Egenkapital
Regnskapsoverskudd
Sum egenkapital

Annen avsetning

Utsatt skatteforpliktelse
Pensjonsforpliktelser

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld
Skyldige offentlige avgifter
Betalbar skatt
Annen kortsiktig gjeld

Sum gjeld

SUM GJELD OG EGENKAPITAL

SRH IKS

Noter 31.12.2013 31.12.2012

	491 364	491 364
	51 792	36 578
1	<u>543 156</u>	<u>527 942</u>

4	0	0
11	422	87
	<u>422</u>	<u>87</u>

9	99 251	107 897
	<u>99 251</u>	<u>107 897</u>

9	3 034	811
	469	1 383
4	0	0
	1 685	819
	<u>5 189</u>	<u>3 014</u>

104 440 110 911

648 018 638 940

Stavanger, 2. april 2014

Sissel Knutsen Hegdal
Styrets leder

Kirsten Lode

Arnt-Heikki Steinbakk

Bjørn Kahrs

Dagny Sunnanå Hausken

Knut Georg Nilsen

Merete Eik
Havnedirektør

NOTER TIL REGNSKAPET 2013

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for konsernet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

I konsernregnskapet inkluderes selskaper hvor Stavangerregionen Havn IKS har direkte eller indirekte bestemmende innflytelse. Konsolidering av datterselskaper foretas fra og med etablerings- eller kjøpstidspunktet. Selskapenes interne omsetning, mellomværende og interngjevinst ved egne investeringsarbeider elimineres i konsernregnskapet.

Tilknyttede selskaper, definert som selskaper hvor Stavangerregionen Havn IKS har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Konsernregnskapet omfatter morselskapet Stavangerregionen Havn IKS og de heleide datterselskapene Stavangerregionen Havnedrift AS og Stavangerregionen Havn Eiendom AS. Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet var en økonomisk enhet.

Aksjer i datterselskap og i tilknyttede selskap er i selskapsregnskapet regnskapsført etter kostmetoden.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Inntektsføring av leieinntekter skjer etter opptjeningsprinsippet.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringer. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmiddelets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidlet kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Alle tall i tusen kroner, med mindre noe annet er indikert.

Note 1 Egenkapital

	SRH IKS	SRH Konsernet
Egenkapital pr 31.12.2012	527 942	565 014
Resultat 2013	15 214	34 571
Egenkapital pr 31.12.2013	543 156	599 585

Note 2 Varige driftsmidler

Selskapet og konsernet bruker følgende avskrivningsperioder:

Kaier: 100 år

Bygninger: 20 - 100 år

Biler, materiell og maskiner: 3 – 5 år

Tall i hele kroner

SRH IKS	Kaier	Eiendommer	Bygninger	Biler, materiell, maskiner
Anskaffelseskost pr 01.01.	333 417 181	26 702 489	192 502 726	18 560 782
Tilgang i året	7 622 434	0	2 274 989	2 775 160
Avgang	0	0	0	0
Sum anskaffelseskost pr 31.12.	341 039 615	26 702 489	194 777 715	21 335 942
Samlede av- og nedskrivninger	140 053 899	0	37 567 259	2 428 622
Balanseført verdi pr 31.12.	200 985 716	26 702 489	157 210 456	18 907 320
Årets avskrivninger	3 015 433	0	4 029 252	850 491

Konsernet	Kaier	Eiendommer	Bygninger	Biler, materiell, maskiner	Anlegg under utførelse
Anskaffelseskost pr 01.01.	345 451 181	56 906 489	291 445 470	34 255 782	3 100 000
Tilgang i året	7 622 434	1 163 000	3 425 989	5 412 160	439 000
Avgang	0	0	3 100 000	0	0
Sum anskaffelseskost pr 31.12.	353 073 615	58 069 489	291 771 459	39 667 942	439 000
Samlede av- og nedskrivninger	141 410 899	7 384 000	58 920 232	11 204 622	0
Balanseført verdi pr 31.12.	211 662 716	50 685 489	232 851 227	28 463 320	439 000
Årets avskrivninger	3 130 433	1 534 000	5 819 421	2 542 491	0

Note 3 Fordringer

Ingen fordringer med forfall senere enn ett år.

Spørsmålet om skatteplikt for Stavangerregionen Havn IKS - organisert som interkommunale selskap med hjemmel i Lov om Interkommunale selskap av 29.01.1999 nr 6 - ble tatt opp med Finansdepartementet. Finansdepartementet har i sitt tilsvær vist til at det hører under de enkelte ligningskontorene å ta stilling til hvorvidt de forskjellige havnene oppfyller vilkårene for å anses som en skattefri institusjon etter skatteloven § 2-32. Selskapet har i brev av 05.07.2007 tatt saken opp med skattemyndighetene og etter flere purringer fikk selskapet brev fra Skatt Vest i oktober 2012. Skatt Vest mener at selskapet er skattepliktig for ikke-havnerelatert virksomhet. Selskapet bestrider dette, og leverte inn våren 2013 selvangivelser for perioden 2009-2012 under protest. Beregningen av resultat av ikke-havnerelatert virksomhet viste skattemessig underskudd i hele perioden og selskapet har pr 31.12.2012 ett akkumulert skattemessig underskudd på kr 8,3 millioner. Utsatt skattefordel knyttet til det skattemessige underskuddet er ikke balanseført da det er usikkerhet om selskapet vil kunne benytte seg av dette i fremtiden. Ligningen for perioden er p.t. ikke behandlet av Skatt Vest.

For 2013 er beregnet et skattemessig underskudd på kr 487 994. Akkumulert skattemessig underskudd er kr 8,8 mill.

Datterselskapene Stavangerregionen Havnedrift AS og Stavangerregionen Havn Eiendom AS er i midlertidig skattepliktige og opplysningene under gjelder i sin helhet disse to selskapene.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 28% på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort.

Årets skattekostnad fordeler seg på:	2013	2012
Betalbar skatt	5 134	5 595
Skatt på avgitt konsernbidrag	-	-
For lite/-mye betalbar skatt avsatt tidligere år	130	464
Endring i utsatt skatt	-144	252
Sum skattekostnad	5 120	6 311

Beregning av årets skattegrunnlag:		
Resultat før skattekostnad	18 828	22 363
Permanente forskjeller *)	130	123
Avgitt konsernbidrag	-	-
Endring i midlertidige forskjeller	-623	-2 503
Årets skattegrunnlag	18 335	19 983

Oversikt over midlertidige forskjeller:	2013	2012
Fordringer	-	-
Anleggsmidler	20 553	19 025
Gevinst og tapskonto	358	448
Pensjoner	-2 058	-1 673
Andre midlertidige forskjeller	-	-
Sum	18 853	17 800
 27%/28 % utsatt skatt	 5 090	 4 984

Fra inntektsåret 2014 er skattesatsen på alminnelig inntekt i Norge redusert til 27%.
Utsatt skatt per 31. desember 2013 er beregnet med bruk av skattesats på 27%.

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 28 % av resultat før skatt

28 % skatt av resultat før skatt	5 272	6 262
Permanente forskjeller (28%)	37	34
Endring i skattesats i Norge	-189	
For lite/-mye skatt avsatt tidligere år	-	16
Beregnet skattekostnad	5 120	6 311
 Effektiv skattesats **)	 27,2 %	 28,2 %

*) Inkluderer: ikke fradragsberettigede kostnader, som f.eks. representasjon, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttetselskap (resultatandelen trekkes ut ettersom den allerede er skattelagt hos de enkelte selskapene)

**) Skattekostnad i forhold til resultat før skatt

Note 5 Nærstående parter

Transaksjoner og balanser med nærstående parter omfatter kun selskapet i Stavangerregionen Havn konsernet.

Note 6 Honorarer

Det er kostnadsført honorar til medlemmene i styret og representantskapet for Stavangerregionen Havn IKS i 2013 med kr 285 000. Det er kostnadsført honorar til revisor med kr 129 360.

Honorarene har i 2013 vært slik:

Leder av styret	Kr 50 000
Styremedlemmer	Kr 25 000
Rådets leder	Kr 12 000
Medlemmer i rådet	Kr 750 pr møte

Styreleder i Stavangerregionen Havn IKS har i 2013 i tillegg til ordinært styrehonorar fått dekning for tapt arbeidsfortjeneste med kr 128 000. I ansettelsesutvalget for ny havnedirektør fikk styreleder en godtgjørelse på kr 25 000 og de andre styremedlemmene kr 20 000 hver, totalt kr 105 000.

Note 7 Bankinnskudd

Selskapet har bundet bankinnskudd pr 31.12.2013 på kr 500 164. For konsernet er beløpet kr 1 097 086.

Note 8 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm

(alle tall i kr 1 000)

	SRH IKS	SRH Konsernet
Lønn ansatte	2 365	13 849
Arbeidsgiveravgift	689	2 138
Pensjonskostnader	964	2 848
Andre personalkostnader	338	756
Totalt	4 356	19 591

Konsernet hadde i 2013 21 ansatte, hvorav 6 kvinner og 15 menn.

Ytelser til ledende personer**Havnedirektør**

Lønn – 1.1 – 15.10 (tidl. Havedirektør)	630
Lønn – 15.10 – 31.12 (ny havnedir.)	207
Pensjonspremie (ny og tidl havnedir.)	21
Andre ytelser (ny og tidl havnedir.)	124

Ledende personer inngår i selskapets pensjonsordning og har ikke individuelle avtaler i tillegg. Det er ingen lån eller sikkerhetsstillelse til fordel for daglig leder, medlemmer i styret eller medlemmer i representantskapet.

Note 9 Langsiktig gjeld og garantistillelser

(alle tall i kr 1 000)

Selskapets lån er tatt opp som blacolån. All langsiktig gjeld forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld forfaller i sin helhet til betaling i 2014.

Selskapet har ikke garantiforpliktelser.

Konsernet har følgende gjeld pr 31.12.2013 til kredittinstitusjoner:
(alle tall i kr 1 000)

Stavangerregionen Havn IKS

Danske Bank	34 413	
Kommunalbanken	64 838	
	99 251	99 251

Stavangerregionen Havnedrift AS

Danske Bank	9 378	
	9 378	9 378

Stavangerregionen Havn Eiendom AS

Danske Bank	25 221	
	25 221	25 221

Totalt		133 850
---------------	--	---------

Note 10 Investering i tilknyttede selskap

(Alle tall i kr 1.000)

Firma	Forr.kontor	Eierandel	Stemmeandel
Stavangerregionen Havnedrift AS (tidl. Sola Havn AS)	Tananger	100 %	100 %
Stavangerregionen Havn Eiendom AS	Tananger	100 %	100 %
Risavika Eiendom AS	Tananger	20 %	20 %
Risavika Havn AS	Tananger	45 %	45 %

SRH IKS

Investeringer etter kostmetoden

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende	Balanseført verdi
Stavangerregionen Havnedrift AS (tidl. Sola Havn AS)	826	826	1 000	3 882
Stavangerregionen Havn Eiendom AS	2 969	2 969	1 000	13 762
Sum datterselskaper				17 644
Risavika Eiendom AS	25 002	25 002	1 000	5 141
Risavika Havn AS	359 700	122 298	1	163 682
Sum tilknyttede selskaper				168 825

SRH Konsernet

Investeringer etter egenkapitalmetoden

Merverdianalyse	Balanseført EK	Merverdi	Goodwill	Anskaffelses kost
Risavika Eiendom AS	5 141	0		5 141
Risavika Havn AS	163 684	0		163 682
Sum	168 825	0		168 825

Beregning av årets resultatandel	Andel årets res.	Eliminering internegevinst	Avskrivning merverdi	Årets resultatandel
Risavika Eiendom AS	-538	539		(
Risavika Havn AS	4 466	1 383		5 849
Sum	3 927	1 922	-	5 849

Beregning av balanseført verdi 31.12.	Bokført verdi 01.01	Investering/kapitalneds	Årets resultatandel	Utbytte/salg	Bokført verdi 31.12
Risavika Eiendom AS	0		0	-	(
Risavika Havn AS	148 145	0	5 849		153 994
Sum	148 145	0	5 849	-	153 994

Note 11 Pensjoner

Selskapene i konsernet har sitt pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse KLP.

Tjenstepensjonsordningene gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Fremtidig pensjonsytelse blir beregnet ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningen sikrer en brutto uførepensjon på samme nivå som alderspensjon og omfatter i tillegg ektefellepensjon og barnpensjon.

Alle beløp i hele tusen

Medlemsstatus	2013	2012
Antall aktive	21	20
Antall oppsatte	25	25
Antall pensjonister	19	19
Gj.snitts pensjonsgrunnlag, aktive (*)	870/527	788/510
Gj.snitts alder aktive (*)	54,69/52,39	57,70/51,44

(*) Tallene vises for SR Havn IKS/SR Havnedrift AS

	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 708	1 637
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 679	1 482
Avkastning på pensjonsmidler	-1 176	-1 078
Resultatført estimatendring og avvik	382	570
Arbeidsgiveravgift	326	301
Resultatført aktuarielt tap	0	0
Resultatført planendring	0	0
Administrasjonskostnader	101	98
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	3 020	3 010

	2013	2012
Opptjent pensjonsforpliktelser pr 31.12	-47 282	-39 142
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr 31.12	31 093	29 342
Ikke resultatført aktuarielt tap	14 015	9 353
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	0	0
Arbeidsgiveravgift	-306	-1 313
Netto pensjonsmidler/-forpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift	-2 480	-1 760

Økonomiske forutsetninger:	2013	2012
Diskonteringsrente	4,0 %	4,2 %
Forventet lønnsregulering	3,8 %	3,5 %
Forventet G-regulering	3,5 %	3,3 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,4 %	4,0 %

De aktuarmessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Tabellen over viser pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader for hele konsernet. Tilsvarende tall kun for SRH IKS er 422 og 1 136.

Note 12 Andre inntekter

Andre inntekter	SRH IKS	SRH Konsernet
Krankjøring		62
Vannlevering		2 227
Salg av strøm		764
Gevinst ved salg av anleggsmidler	35	35
ISPS-vederlag, vakthold	1 093	11 029
Øvrige inntekter	483	4 989
Totalt	1 611	19 106

Stavangerregionen Havn IKS

Kontantstrømanalyse

(alle tall i kr 1 000)

Likvider tilført/brukt på virksomheten	SRH IKS	SRH Konsernet
Resultat før skatt	15 214	39 690
- Betalt skatt	0	-5 595
+ Tap/-Gevinst ved salg av anleggsmidler	-35	-35
+ Ordinære avskrivninger	7 895	13 026
Tilført fra årets virksomhet	23 074	47 086
+/- Endr. debitorer og kreditorer	4 325	2 685
+/- Endr. i andre tidsavgrensningsposter	-798	3 542
A = Netto likviditetsendring fra virksomhet	26 601	53 313
Likvider tilført/brukt på investeringer		
- Investeringer i varige driftsmidler	-12 673	-18 063
+ Salg av aksjer	0	0
+/- Endring andre investeringer	0	-5 849
B = Netto likviditetsendr. fra investering	-12 673	-23 912
Likvider tilført/brukt på finansiering		
- Nedbetaling av gammel gjeld	-8 646	-12 546
+/- Endring pensjoner	335	720
C = Netto likviditetsendr. fra finansiering	-8 311	-11 826
Likviditetsbeholdning 01.01	21 020	51 045
A+B+C Netto endr. i likvider gjennom året	5 617	17 575
Likviditetsbeholdning 31.12	26 637	68 620

Sak 11/14

**Reguleringsplan Skagenkaien.
2. gangs behandling
Landstrøm og ISPS-gjerder**

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

SAK NR.: 11
MØTEDATO: 02.04.2014

Til styret for S.R.H. IKS

Arkiv: 14/58
2014000321
Saksbeh.: FPO
Innstill. dato: 06.03.2014

Reguleringsplan Skagenkaien. 2. gangs behandling. Landstrøm og ISPS-gjerder

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Voteringsresultat:
Styret for SRH IKS	11/14	02.04.2014	

Forslag til vedtak:

«Saken tas til orientering.»

BAKGRUNN

Behandling KBU 20.02.2014

Kommunalstyret for Byutvikling (KBU) i Stavanger kommune hadde 20.02.2014 til 2. gangs behandling reguleringsplanen for Skagenkaien (havneområdet sør for Hall Toll).

KBU gjorde vedtak om å sende saken tilbake til administrasjonen slik at de fremsatte forslagene kunne vurderes nærmere før endelig 2. gangs behandling.

Følgende forslag ble oversendt:

Forslag 1:

«I § 5.2 endres setning fra:

*Sikkerhetsgjerder **forutsettes** fjernet /skjøvet til side snarest etter at skip har forlatt havn. Er det under to timer før neste anløp som fordrer stengte sikkerhetsgjerder tillates de imidlertid å bli stående.*

Til:

*Skkerhetsgjerder **skal** fjernes/skyves til side snarest etter at skip har forlatt havn. Er det under to timer før neste anløp som fordrer stengte sikkerhetsgjerder tillates de imidlertid å bli stående.»*

Forslag 2:

- « 1. Det skal innarbeides i bestemmelsene i reguleringsplanen at skip som ligger i området skal tildeles landstrøm. Landstrøm skal være etablert innen 2016.
2. Parkeringsplassen opprettholdes som i dag.»*

Behandling KBU 28.04.2011

I forbindelse med søknaden om tillatelse til å ha sikkerhetsgjerdene stående permanent gjorde KBU 28.04.2011 følgende vedtak:

«Søknaden godkjennes. De oppsatte gjerdene kan stå permanent.

Det forutsettes fortsatt full universell tilgjengelighet når bruker må gå rundt avsperringen og mobilisering og demobilisering av avsperringen umiddelbart etter at cruise skipet forlater kaien.

Ny vurdering av ISPS gjerdene fremlegges til politisk behandling om 3 år.»

HAVNEDIREKTØRENS BEHANDLING

Kultur og Byutvikling har oversendt KBU's vedtak til havnedirektøren og anmodet om kommentarer til oversendelsesforslagene.

Havnedirektøren har i notat av 04.03.2014 til Kultur og byutvikling gitt sine kommentater til oversendelsesforslaget som gjelder landstrøm samt gitt en ny vurdering av behovet for fortsatt sikkerhetsgjerder på Skagenkaien.

Når det gjelder spørsmål 1 ovenfor som gjelder utskifting av ordet «forutsettes» til «skal» har havnedirektøren ingen kommentar.

Havnedirektørens notat til Kultur og byutvikling vedlegges i sin helhet saken til havnestyrets orientering.

Havnedirektøren har for øvrig ingen kommentarer ut over det som er gitt i notatet.

Stavangerregionen Havn IKS

Merete Eik
Havnedirektør

Finn P. Olsen

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

Notat

Til: Kultur og byutvikling v/Liv Færing

Fra: Stavangerregionen Havn IKS

Dato: 04.03.2014

PLAN 2491. REGULERINGPLAN FOR SKAGENKAIEN – HAVNEOMRÅDET SØR FOR HALL TOLL.

Vi viser til vårt møte 03.03.2014 vedrørende den videre behandlingen av saken etter KBU's vedtak 20.02.2014.

Tidligere behandling av ISPS-gjerdene

Stavangerregionen Havnedrift AS, som er Stavangerregionen Havn IKS' datterselskap, sendte 11.02.2010 søknad om oppsetting av ISPS-gjerde på Skagenkaien. Bakgrunnen for søknaden var den betydelige økningen i antallet cruiseskip som besøker Stavanger, noe som har gjort det helt nødvendig å benytte Skagenkaien som anløpskai.

Søknaden ble behandlet av KBU 18.03.2010 der følgende vedtak ble gjort:

«Søknaden godkjennes og tiltaket tillates gjennomført i henhold til innsendt dokumentasjon. Tiltakshaver krever enighet med Vei, park og idrett i forhold til utforming og design. Det forutsettes at det er full universell tilgjengelighet når brukere må gå rundt avsperringen. Tillatelsen gjelder til etter siste anløp 25. august. Deretter evalueres tiltaket.»

Evaluering av gjerdeløsningen

Havnen foretok høsten 2011 en evaluering av den valgte gjerdeløsningen og en egen evalueringsrapport ble sendt Stavanger kommune 08.03.2011.

Konklusjonen i rapporten var at gjerdene fungerte meget tilfredsstillende og det fremkom ikke en eneste negativ henvendelse til havnen om den løsningen som var valgt. Også når det gjaldt sikkerheten ovenfor cruisegjester og publikum virket løsningen fullt ut etter sin hensikt.

Søknad om permanent tilatelse til valgte ISPS-løsning

Stavangerregionen Havnedrift AS sendte våren 2011 søknad om permanent tillatelse for den valgte gjerdeløsningen på Skagenkaien.

Saken ble behandlet i KBU 28.04.2011 der følgende vedtak ble fattet:

«Søknaden godkjennes. De oppsatte gjerdene kan stå permanent.»

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

Det forutsettes fortsatt full universell tilgjengelighet når brukere må gå rundt avsperringen og mobilisering og demobilisering av avsperringen umiddelbart etter at cruise skipet forlater kaien.

Ny vurdering av ISPS gjerdene fremlegges til politisk behandling om 3 år.»

Behandlingen av reguleringsplanen for Skagenkaien

KBU hadde 20.02.2014 reguleringsplanen for Skagenkaien til 2. gangs behandling. Følgende vedtak ble fattet:

«Saken tilbake til administrasjonen slik at de fremsatte oversendelsesforslagene kan vurderes nærmere før endelig 2. gangsbehandling.»

Havnedirektørens kommentarer til de oversendte forslagene

Vurdering av nødvendigheten av ISPS-gjerder

Stavanger er en av de byene nord for Gibraltar som kan fremvise den største økningen i antall cruiseskip de siste fire årene. I 2011 hadde havnen 131 cruiseanløp. I 2013 var antallet 196. På grunn av at enkelte cruiserederier har foretatt restruktureringer når det gjelder sine seilinger forventes antallet anløp i 2014 å bli 167.

Samtidig med den betydelige økningen i antall cruiseanløp registrerer vi at cruiseskipene blir stadig større, noe som naturlig nok stiller økte krav til kailplass i de havnene som besøkes. Skagenkaien er derfor blitt og vil i overskuelig fremtid være en særdeles viktig kai i havnesammenheng i forbindelse med regionens og byens satsing på cruise. I 2012 ble Skagenkaien benyttet til anløpskai for cruiseskip 39 ganger, i 2013 46 ganger og i 2014 vil cruiseskip etter planen legges til Skagenkaien 36 ganger.

Det vil ikke være mulig å oppfylle målsettingen om satsingen på cruise uten at Skagenkaien fortsatt kan benyttes som cruisekai. Foruten selve kailinjene stilles det krav til nødvendige sikkerhetstiltak i henhold til ESA's krav som er i henhold til «ISPS code». For å kunne innfri kravene forutsettes det minimumsareal på landsiden der bl.a. de såkalte ISPS-gjerdene er en forutsetning.

Stavanger havn har vært en pionærhavn i nasjonal sammenheng når det gjelder utvikling av nye fleksible løsninger som oppfyller ESA's krav samtidig som de hensyntar publikums ønsker om fri adgang til havneområdene når det ikke ligger cruiseskip ved kai. Den løsningen vi i dag har på Skagenkaien med en "skyvbar" gjerdeløsning har vist seg svært hensiktsmessig. Havnen har i den perioden gjerdene har vært i bruk ikke mottatt noen klager på disse.

En noenlunde tilsvarende løsning er etablert på konserthuskaien der gjerdene foldes sammen i «stasjoner» slik at det blir fritt utsyn mot sjøen og åpen adgang til kaiområdene når det ikke er anløp av skip.

Landstrøm

Følgende forslag ble vedtatt oversendt:

- «1. Det skal innarbeides i bestemmelsene i reguleringsplanen at skip som ligger i området skal tildeles landstrøm. Landstrøm skal være etablert innen 2016.
2. Parkeringsplassen opprettholdes som i dag.»

Etablering av landstrøm

Det er mange utfordringer knyttet til etablering av landstrøm for skip ved kai. For den tekniske utformingen på anlegget må en ta stilling til hvilket spenningsnivå som skal tilbys, hvor mange kaiplasser som skal etableres med tilkoblingsmulighet, fast eller mobil kabeltrommel, kran på skip eller kai for håndtering av kabel, standardutforming av plugg og plassering av frekvensomformer for å nevne noen. For skipenes del er det vesentlig å sikre en sømløs overgang mellom egen strøm og til landstrøm, samtidig som en må unngå jordfeil mellom skipene. En hundre prosent sikker tilkoblingsprosedyre vil være en absolutt forutsetning for at skipene vil koble seg til landstrømanlegg.

Eksisterende landstrømanlegg i Stavanger havn

Det er i dag ført frem strøm for skip til alle de sentrumsnære kaiene fra Bjergsted i nord til Bekhuskaia i øst. Disse anleggene har kapasitet til og forsyner daglig hurtigbåter, ferger, sightseeingbåter samt veteranbåtene i Vågen med strøm. I tillegg er gjestehavnene i Vågen og Børevigå utstyrt med strømanlegg til bruk for fritidsbåter.

Havnesamarbeid om utredning av tekniske løsninger for supplyskip etc

I forbindelse med landstrøm til skip ved kai må det skilles mellom forsyning til supplyskip og cruiseskip da dimensjonene på anleggene og det som kreves er vidt forskjellige. For supplyskip fremføres lavspent til kai, for cruiseskip høyspent.

Stavangerregionen Havn IKS inngikk i 2013 en avtale sammen med 6 andre havner om utredning av tekniske løsninger for landstrøm. De samarbeidende havnene er foruten Stavanger, Bergen og Omland Havnevesen IKS, Kristiansund og Nordmøre Havn IKS, Hammerfest Havnevesen KF, Flora Havn KF og Alstadhaug Havnevesen KF. Hensikten er at en senere utbygging skal koordineres slik at supplyskip skal kunne møte lignende landstrøm ved hver av de seks havnene. I ettertid har flere havner vist interesse for å delta i samarbeidet.

Gjennom prosjektet vil havnene kunne oppnå større sikkerhet for at utbyggingen samsvarer teknisk med standarden for lavspent landstrøm og de tekniske løsningene i de andre havnene, muligheter for en felles anbudsforespørsel og at et større antall skip blir utrustet for å koble seg til landstrøm i de deltakende havner. Prosjektet vil gi et grunnlag for investeringsbeslutning hos hver enkelt havn.

ISO/IEEE/IEC har en prosjektkomite som arbeider med en internasjonal standard for lavspent landstrøm. Å etablere en standard er en krevende prosess - det forventes at arbeidet vil være slutført ultimo 2014. Standarden vil gi trygghet for at landstrøm mellom skip og havn passer sammen. I utgangspunktet vil det være mest fremtidsrettet å kunne tilby landstrøm med 690V. 440V vil også kunne være et

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

akseptabelt alternativ, og dette er noe den enkelte havn må vurdere for sine anlegg i forhold til kost-/nytteverdien.

Landstrøm til cruiseskip

Etablering av et anlegg som er i stand til å forsyne cruiseskip med landstrøm vil være meget omfattende og kreve store økonomiske ressurser. Dersom dette skal være aktuelt i Stavanger havn, vil det være naturlig å etablere et slikt anlegg på Strandkaaien som er havnens hovedkai for cruiseskip.

Det er i dag ikke mulig å få levert strøm frem til våre kaier i en slik mengde som kreves for å kunne forsyne et cruiseskip. Mengden strøm til et middelsstort cruiseskip kan sammenlignes med strømmengden til en liten bydel i Stavanger. Strømmen må hentes fra høyspenttrafostasjon i Kongsgaten og vil kreve utskifting av selve transformatoren i stasjonen. Det må legges nye 400 mm² kabler for høyspent 10 KV/13-15 MW fra trafostasjon i Kongsgaten hvilket vil kreve betydelig gravearbeid gjennom sentrum frem til Strandkaaien. På kaaien må etableres trafo for omforming fra 50 Hz som leveres på landsiden til 60 Hz som benyttes på cruiseskipene (amerikansk standard). På kaaien ved anløpsstedet må det plasseres utstyr for landstrøm, bla avbrytere for skipet, synkroniseringsutstyr mv. Dette vil være på størrelse med en 40 fots container. For å løfte strømkabelen frem til tilkoblingspunktet på skipene vil det være nødvendig å benytte kran. Da det ikke er standard innføringspunkt på skipene må det legges til rette for en skinnegående kran som vil kunne bevege seg i hele skipets lengde.

Et forsiktig anslag av kostnadene knyttet til en slik etablering på Strandkaaien vil ligge i størrelsesorden kr 125 – 150 mill.

Av de 196 cruiseskipene som besøkte Stavanger i 2013 var kun 3 utrustet til å kunne anvende landstrøm. Rapporter som har vurdert mulighetene for ombygging av eksisterende cruiseskip til landstrøm konkluderer med at dette er forbundet med betydelige kostnader som uansett vil forutsette internasjonale avtaler om tekniske standardløsninger på skipene. Med den kontakten Stavanger havn har med cruiseindustrien er tilbakemeldingen at det er svært lite sannsynlig at det vil bli prioritert iverksatt ombygginger for eksisterende cruiseskip. Utgiftene til landstrøm er med andre ord ikke alene relatert til de nødvendige havneetableringene. Det kan derfor påregnes at landstrøm eventuelt primært vil bli etablert i takt med innfasingen av nye cruiseskip. Det vil således ta lang tid før landstrøm kan få noen reel betydning.

Cruiseskipene som anløper Stavanger legger vanligvis til kai om morgenen og forlater havnen tidlig ettermiddag mellom kl 13:00 og 17:00. Med all den elektronikk som finnes på et cruiseskip vil det også kunne stilles spørsmål om hvorvidt et cruiseskip for så kort landligge overhodet ville ha knyttet seg til landstrøm da dette ville krevd at skipets elektronikk måtte legges ned fra egen generatorforsyning for deretter å bli koblet over til landstrømanlegget.

Andre havner

Det har i enkelte sammenheng blitt vist til at Oslo og Gøteborg har anlegg for landstrøm til cruiseskip.

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

Oslo havn og Gøteborg Hamn har etablert anlegg som kan forsyne de såkalte «cruisefergene» i trafikk på Kiel tilhørende hhv Color Line (søsterskipene Color Magic og Color Fantasy) og Stena Line (Stena Germanica) med landstrøm. Disse anleggene har stasjonært utstyr der kablene som fører frem til skipene er festet i underkant av gangveiene og blir ført frem til inntaket i skipene ved hjelp av en hydraulisk anordning som fjernstyres fra terminalene. Det kreves betydelig mindre strømmengde til fergene enn til et tradisjonelt cruiseskip. Et cruiseskip på ca 300 meter vil i henhold til vurderinger fra ABB (som har utørt anlegget i Gøteborg) kreve et anlegg som er 5- 6 ganger større enn anlegget i Gøteborg.

Verken Oslo havn eller Gøteborg Hamn har landstrømanlegg for tradisjonelle cruiseskip.

Det har også vært nevnt at Bergen har landstrømanlegg for cruiseskip. Bergen havn deltar som tidligere nevnt i samarbeidsprosjektet for utredning av tekniske løsninger for supplyskip og har ikke noe landstrømanlegg for cruiseskip.

Utviklingen fremover

Havnedirektøren er opptatt av å holde fokus på utviklingen både nasjonalt og internasjonalt når det gjelder nye tekniske løsninger som kan bidra til å gjøre havnen mer miljøvennlig. Den fremtidige etableringen som ligger nærmest i tid vil være landstrømtilknytning til supplyskip. Som tidligere nevnt vil rapporten fra samarbeidsprosjektet foreligge i løpet av 2014 og gi et nyttig grunnlag for videre beslutninger.

Når det gjelder landstrøm til cruiseskip ved kai i Stavanger havn vil en slik eventuell etablering ligge betydelig lenger frem i tid. Havnen har meget god kontakt med CLIA (Cruise Lines International Organisation) som har fokus på miljøtiltak og er opptatt av utviklingen av «cold ironing» til cruiseskip. Utviklingen er imidlertid bla avhengig av at en i bransjen kommer frem til internasjonale standarder mht tekniske løsninger både på cruiseskipene og i havnene.

EU krever fra 2015 at skip som trafikkerer Østersjøen og Nordsjøen (i en linje fra England til Bergen) kun må benytte drivstoff med et maksimalt svovelinnhold på 0,1 %, noe som er 90 % lavere enn i dag. Den største miljøgevinsten for cruiseskip i den nærmeste fremtid vil komme som et resultat av investeringer i moderne renseanlegg på skipene samt overgang til mer miljøvennlig drivstoff.

Stavangerregionen Havn IKS

Merete Eik
havnedirektør

Finn P. Olsen

Kultur og byutvikling

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Olav Kyrres gate 23
Telefon: 04005. Faks: -
E-post: postmottak.kbu@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

Saksprotokoll

REFERANSE
LKF-13/2084-37

JOURNALNR
14865/14

DATO
21.02.2014

Utvalg: Kommunalstyret for byutvikling
Møtedato: 20.02.2014
Sak: 47/14

Resultat: Enstemmig

Arkivsak: 13/2084
**2. GANGS BEHANDLING PLAN 2491. REGULERINGSPLAN FOR
SKAGENKAIEN - HAVNEOMRÅDET SØR FOR HALL TOLL,
STAVANGER SENTRUM. STORHAUG BYDEL**

Behandling:

KBU utarbeidet et fellesforslag på vegne av alle representantene:

«Saken tilbake til administrasjonen slik at de fremsatte oversendelsesforslagene kan vurderes nærmere før endelig 2. gangsbehandling.»

Inge Anda (H) fremmet følgende felles oversendelsesforslag på vegne av H og Frp:

«I § 5.2 endres setning fra:

Sikkerhetsgjerder **forutsettes** fjernet/ skjøvet til side snarest etter at skip har forlatt havn. Er det under to timer før neste anløp som fordrer stengte sikkerhetsgjerder tillates de imidlertid å bli stående.

Til:

Sikkerhetsgjerder **skal** fjernet/skjøvet til side snarest etter at skip har forlatt havn. Er det under to timer før neste anløp som fordrer stengte sikkerhetsgjerder tillates de imidlertid å bli stående. «

Christian Nicolay Wedler (Frp) fremmet følgende oversendelsesforslag:

«

1. Det skal innarbeides i bestemmelsene i reguleringsplanen at skip som ligger i området skal tildeles landstrøm. Landstrøm skal være etablert innen 2016.
2. Parkeringsplassen opprettholdes som i dag.»

Votering:

Fellesforslag på vegne av H, Ap, Frp og uavh. enstemmig vedtatt.

Felles oversendelsesforslag på vegne av H og Frp følger saken.

Frp's oversendelsesforslag følger saken.

Kommunalstyret for byutviklings enstemmige vedtak:

Saken tilbake til administrasjonen slik at de fremsatte oversendelsesforslagene kan vurderes nærmere før endelig 2. gangsbehandling.

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Sak 12/14

**Strandkaien 46. Skisseprosjekt
oppussing**

**STAVANGER
REGIONEN**
Havn IKS

SAK NR.: 12
MØTEDATO: 02.04.2014

Til styret for S.R.H. IKS

Arkiv: 14/86
2014000323
Saksbeh.: ME
Innstill. dato: 26.03.2014

Strandkaien 46. Rehabilitering. Forprosjekt

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Voteringsresultat:
Styret for SRH IKS	10/14	02.04.2014	

Forslag til vedtak:

«Styret vedtar at det kan igangsettes et forprosjekt med sikte på en rehabilitering av Strandkaien 46 med bakgrunn i skisseprosjektet og forprosjektsbeskrivelse presentert i saken, og med en kostnadsramme på inntil kr 720 000 eks mva.»

BAKGRUNN

Historisk tilbakeblikk

I 1835 ble tomten der havnevesenets nåværende administrasjonsbygning står kjøpt av tollvesenet. Tollvesenet bygget en liten vakthytte på tomten like ut mot sjøkanten. Etter noen år ble hytten revet og oppføringen av nåværende bygning ble påbegynt og sto ferdig i 1840. Det var etter de tider en usedvanlig stor og flott bygning. Arkitekt var stadskonduktør i Christiania Christian Grosch som på den tiden var ansett som landets fremste arkitekt. Tollboden, en stilren empirebygning, har gjennom alle tider vært hyllet som en av byens vakreste bygg.

Med Stavangers utvikling i siste halvdel av 1800-tallet ble rundt århundreskiftet tollboden for liten etter datidens krav. I 1903 inngikk Stavanger kommune og tollvesenet et makeskifte som gikk ut på at tollvesenet fikk overta tomt på Skansekaia mot at kommunen fikk overlatt seg den gamle tollboden.

Dermed begynte en ny epoke i bygningens historie. I 1905 ble bygningen leiet ut til Stavanger Preserving og brukt som lager for hermetikk. Dette leieforholdet varte til 1918 da Havne- og losvesenet overtok bygningen. Den ble pusset opp og tatt i bruk som administrasjonsbygning for havnevesenet og var i tillegg bolig for havneingeniøren. Bygningen ble fredet i 1923.

Et nytt kapittel ble innledet i april 1940 da de tyske myndighetene overtok bygningen. Den fungerte da som administrasjonssenter for havnekapteinen og hans stab. I 1945 kunne havnevesenet igjen ta bygningen i bruk og den har siden vært havnevesenets hovedkontor.

I 1974 gjennomgikk bygningen en fullstendig ombygging og rehabilitering i regi av byantikvar Einar Høden. Første etasje ble gitt en ny tidsmessig rominnndelig samtidig som vegger og tak ble pusset opp og ny kontorinnredning tatt i bruk. Kjelleren, som opp gjennom tidene kun hadde vært et lagerlokale, ble undergitt en total oppussing og laget om til møte- og arrangementslokale – et enestående eksempel på hva man kan få ut av en gammel kjeller.

Siden den totale renoveringen har bygningen ved to anledninger blitt pusset opp innvendig med bla maling av vegger og tak samt utskifting av gulv i fellesrom, trapper og de fleste kontorene. I 2005 ble bygget 2. etasje pusset opp og tilrettelagt for 3 nye kontorer. I tillegg ble det i 2012 skiftet kjøkken i møterommet i kjelleren.

I 2009-2010 ble det utført en fullstendig fasaderehabilitering i tråd med Riksantikvarens anbefalinger og dagens antikvariske prinsipper til en samlet prosjektkostnad på ca kr 3,5 millioner.

Dagens situasjon

Elektro- og ventilasjonsanlegg er av eldre dato og tilfredsstillende ikke dagens forskriftskrav. Det foreligger ikke god dokumentasjon på anlegget og eksisterende inntak er ikke tilstrekkelig for bygget om det innstalleres full ventilasjon. Bygget har heller ikke tilfredsstillende kravene i fht universell utforming.

De ansatte har i lengre tid ønsket en oppussing av lokalene for å få et oppdatert og triveligere kontormiljø.

Strandkaia 46 fikk som nevnt status som fredet bygning i 1923, og det vil derfor både være omfattende og krevende å skulle gjennomføre en rehabilitering. Dog er det også slik at det er et samfunnsansvar å eie og drifte en fredet bygning. Dette innebærer at bygget skal ivaretas og vedlikeholdes med jevne mellomrom slik at bygget ikke blir gjenstand for forfall.

Skisseprosjekt

I november ble KAP arkitekter invitert til å lage et skisseprosjekt for en oppgradering av kjelleretasje og 1. etasje. Administrasjonen satte opp en oversikt over nødvendige og ønskede tiltak som skulle inngå i prosjektet. Selve skisseprosjektet vil bli presentert i styremøtet.

Fremdrift

Havnedirektøren foreslår at det lages et forprosjekt med utgangspunkt i skisseprosjektet. Forprosjektet vil omfatte prosjektering og utarbeidelse av tilbudsgrunnlag for delentrepriser med tilhørende gjennomføring av tilbudskonkurranse slik at prosjektet kan få en detaljert beskrivelse satt i forhold til kostnadsbilde.

Konsernets to revisorer er kontaktet i fht hvordan et slikt prosjekt skal behandles regnskapsmessig. De er samstemte i at det meste i prosjektet vil bli vurdert som en påkostnad i hht regnskapsloven og kan derfor i hovedsak aktiveres i balansen og avskrives.

Ressursramme for forprosjektet er anslått å være ca 600 timer (se vedlegg fra Rambøll) og dette beregnes til en kostnadsramme på ca kr 720 000 eks mva inkl en reservemargin på 20%.

Stavangerregionen Havn IKS

Merete Eik
Havnedirektør

Beregnet til
Stavanger regionen Havnedrift AS

Dokument type
Notat kostnadsoverslag og innhold i forprosjekt

Revisjon **0**
Dato **2014/03/24**
Utført av **Tore Wiik**

STRANDKAIEN 46, DEN GAMLE TOLLBOD REHABILITERING FORPROSJEKT.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Bakgrunn	1
2.	Grunnlagsdokumentasjon	1
3.	Rambølls vurdering tekniske anlegg	2
4.	Forprosjektes innhold	2
5.	Forprosjektes anbefalte rammer	3

1. BAKGRUNN

Gamle tollbod er oppført 1840 etter tegninger av kanskje den mest sentrale arkitekten på 1800 tallet, Christian Heinrich Grosch. Grosch tegnet sentrale og historisk betydningsfulle bygninger som Oslo Universitet og Børsen i Oslo. I Stavanger har vi to viktige verk av Grosch, både Gamle tollbod og Valbergtårnet. Grosch var utdannet ved tegneskolen i Kristiania og Akademiet i København, og hans tidlige verk bærer preg av dansk klassisisme som også er Gamle tollbods stiluttrykk.

Bygningen fungerte som tollkontor fra 1840 til 1905 da den nye tollboden på Skagenkaien ble oppført. Vi kan lese betydningen av Tollvesenet som statsinstitusjon i begge disse bygningenes kvalitet, plassering og stiluttrykk.

Den gamle tollbod inneholdt både kontorer, boligkvarter og pakkhus i sin opprinnelige form. Selve tollpakkhuset ble imidlertid for lite, og allerede i 1859-1860 ble det oppført et nytt pakkhus ved siden av selve tollboden.

Bygningen ble fredet allerede i 1923. Den er fredet etter kulturminnelovens §15.

§ 15. Fredning av bygninger, anlegg m.v. fra nyere tid.

Departementet kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Fredningsvedtaket omfatter fast inventar (skap, ovner m.v.). Når særlige grunner tilsier det, kan også større løst inventar medtas. I slike tilfeller må hver enkelt gjenstand særskilt spesifiseres.....I fredningsvedtaket kan departementet forby eller på annen måte regulere alle typer tiltak som er egnet til å motvirke formålet med fredningen.

Dersom det i fredningsvedtaket ikke er gitt nærmere regler om fredningens innhold, må ingen rive, flytte, påbygge, endre, forandre materialer eller farger eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Tiltak ut over dette krever tillatelse av vedkommende myndighet etter § 15 a. Dette omfatter også fast inventar.

Kulturminneloven har forrang for en rekke av plan og bygningslovens bestemmelser, og for en rekke forhold vil det kunne dispenseres fra TEK. Likevel skal bygningen nå og i framtida tjene som arbeidsplass for en hel rekke mennesker hos havnesjefen, og bygningen må ha tilfredsstillende arbeidsmiljø. Oppgradering av tekniske anlegg må vurderes i forhold til inngrep i kulturminnet, og utformes på en slik måte at kravene i arbeidsmiljøloven kan oppnås. Det krever som regel en del spesialtilpassede løsninger som ofte kan bli best utformet når de gjøres som del av en generell restaurering.

En restaurering av det omfang som er beskrevet i arkitektens skisseforslag og som er ønsket av byggherre, vil kreve tett oppfølging mot riksantikvaren i hele planleggingsfasen. Forprosjektet vil være nødvendig for å frembringe løsningsvalg og kvaliteter for tekniske fag som er skånsomme og hensynsfulle i forhold til de krav som riksantikvaren vil måtte stille til å ivareta opprinnelige uttrykk og materialer i innredning. Videre vil det også være et behov for og kvalitetssikre at de planlagte løsningene som er beskrevet i arkitektens skisseforslag er gjennomførbart ut i fra et teknisk ståsted og med hensyn til de krav som riksantikvaren måtte stille. Det anbefales derfor at det legges ned et grundig arbeid i forprosjektet slik at en unngår ubehagelige og kostnadsdrivende overraskelser senere i prosjektet.

2. GRUNNLAGSDOKUMENTASJON

Underlag for denne rapport er:

- Skisseprosjekt fra arkitekt KAP/schelderup & gram mottatt på mail 7. mars.
- Møte den 7. mars hos havnedirektøren.
- Befaring av tekniske anlegg i etterkant av møtet.

3. RAMBØLLS VURDERING TEKNISKE ANLEGG

Generelt:

Forrige gang det var gjort noe med hensyn til oppgradering av tekniske anlegg virker å være mer enn 30 år tilbake i tid. I forhold til elektriske anlegg er det et stort behov for total-renovering av dette. Eksisterende anlegg har gjennom tiden blitt bygd på etter hvert og det er svært skjemmende i forhold til interiøret generelt og er nå modent for utskiftning.

Ventilasjon:

I underetasje er det montert inn et eget mekanisk ventilasjonsaggregat som i dag ivaretar styre-rom og konferanserom. Dette aggregatet er svært preget av elde og det miljøet det har stått i, og er modent for utskiftning. Det er støpt ned noen kanaler i grunn som kanskje fortsatt kan benyttes til fordeling av luft.

1 og 2 etasje har ikke noen form for mekanisk ventilasjon. I dag er det kun naturlig ventilasjon via gamle murte sjakter som ender opp over tak. Her må det ses på hvilke muligheter som foreligger i forhold til å få lagt kanalnett og hvor eventuelt nytt aggregat kan plasseres i bygningskropp. Kan eksisterende murte sjakter benyttes som avtrekkskanaler mot nytt aggregat?

Elektro:

Det vil være behov for en total sanering av det elektriske anlegget. Ved forrige modernisering (rundt 1970 – 1980?) har en ikke vært hensynsfull i forhold til å ivareta kvaliteter i gammel innredning. Gml stukkaturer og rosetter i tak er blitt påført vesentlige skader i forbindelse med montering av ledningsarrangementer og kan påføre vesentlige kostnader for prosjektet dersom riksantikvaren krever at dette skal istandsettes etter at gammelt ledningsarrangement er fjernet. Ny løsning foreslått av arkitekt i skisseforslag vil kreve omfattende planlegging og dialog mellom arkitekt, riksantikvar og rådgiver for å finne føringsveier som hensynstar opprinnelig arkitektur og ikke er skjemmende for denne.

4. FORPROSJEKTES INNHOLD

Forprosjektet er nødvendig å gjennomføre for å avdekke følgende forhold rundt tekniske fag:

- Avklaring av ventilasjonsløsning. Desentralisert eller felles anlegg, bestemme hovedprinsipp.
- Plassering av ventilasjonsaggregat, kjeller – loft?
- Beregning av luftmengder.
- Vurdere om dagens krav til luftmengder er teknisk gjennomførbart.
- Beskrive sanitærløsninger.
- Vurdere arkitektens skisseforslag og angi behov for føringsveier, sjakter, tavlerom m.m.
- Vurdering av kapasitet El.
- Vurdere varmeløsninger og styring av disse.
- Vurdere og velge belysningsløsninger, lystyring m.m. i samarbeid med arkitekt.
- Vurdere og velge løsning for nød- og ledelys i samarbeid med arkitekt.
- Vurdere og velge løsning for brannalarm.
- Adgangskontroll, vurdering av forskjellige løsninger, trådløst?
- Sette opp kostnadsoverslag på 2 siffernivå etter NS 8451.

Ytelser for tekniske rådgivere vil overensstemme med det som er beskrevet over.

Arkitektens ytelser i forprosjektet vil være:

- Tilpasse innredningsløsninger i forhold til hva som er teknisk mulig med hensyn på føringsveier, sjakter, utblåsningsventiler m.m.
- Vurdere foreslåtte belysningsløsninger i samarbeid med rådgiver elektro
- Dialog med riksantikvaren og tekniske rådgivere vedrørende planlagte løsninger og avklare rammer og forutsetninger for rehabiliteringen.
- Utarbeide kostnadsoverslag på 2 siffernivå etter NS 8451

Generelt kan en si at ved avsluttet forprosjekt skal alle valgte løsninger være brakt til et nivå

der alle relevante prinsippvalg og hovedsystemløsninger med angitt standard og omfang er omtalt og anbefalt. Dette gjøres i en felles avsluttende forprosjektsrapport med opptegnet kostnadsbilde som forelegges byggherre for videre beslutning.

5. FORPROSJEKTES ANBEFALTE RAMMER

Vi anbefaler at det legges ned et grundig arbeid i forprosjektsfasen slik at en unngår unødige kostnadsdrivende avbrudd senere i byggeprosessen på grunn av lite gjennomtenke og dårlige forankrede løsninger.

Vi anbefaler følgende ramme for forprosjektet:

Arkitekt:	200 timer
Tekniske fag:	350 timer
PRL:	50 timer

Tidsramme:

Vi foreslår at det settes av en periode på minimum 3 måneder til forprosjektet.

Med vennlig hilsen

Tore Wiik

Avd. Leder
Tekniske Systemer

M + 47 41408081
tore.wiik@ramboll.no

Skisseprosjektet for rehabilitering av 1. etasje og underetasje av "den gamle Tollboden" er gjort i et samarbeid mellom

K A P –kontor for Arkitektur og Plan as og
ARKITEKTTORET Schjelderup & Gram as

Kontaktperson KAP: Tonje Broch Moe
Kontaktperson Schjelderup & Gram: Live Gram

Stavanger 27.02.2014

Dagens 1. etasje

I møte og notat fra havnen ble det etterspurt løsninger for :

- Ny inngang (med adgangskontroll)
- Mulig oppdeling av kontorer
- Mulig å omgjøre dagens sosiale sone til kontor?
- Nytt kopirom
- Ta vekk dør til kjellertrapp?

Overflater:

- Nytt gulv i hele etasjen
- Nye himlinger (obs utfordringer knyttet til lyd og ventilasjon)
- Alle vegger pusses/sparkles males
- Nye overflater i trapp

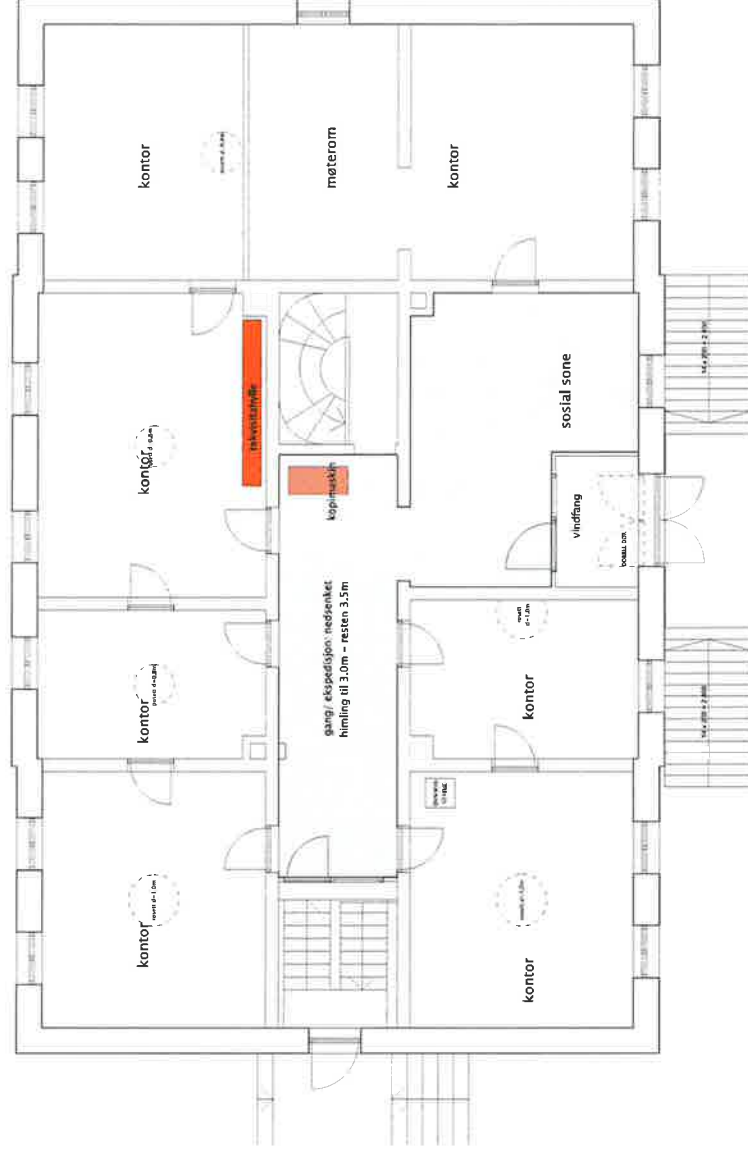
Innredning

- Flytte kopimaskin (samle rekvisita)
- Vann og kaffe
- Nye møbler
- Ide for organisering av bilder/ting!!?

Belysning

Teknisk:

- VVS: Ventilasjon oppgraderes
- Elektro: Innbruddsalarm
- Adgangssikring av kontorer (kortleser)

NYE ROM 1. ETASJE

Ny inngang.

Ny lengde på vindfang er dimensjonert slik at det er mulig å omgiøre den sosiale sonen til kontor ved en senere anledning.
Veggfelt i glass. Eikedører/vindu (se referansefoto)

Nytt kopirom

Ved å flytte kopimaskinen inn i rommet der rekvisitaene er i dag, kan man samle kopi og rekvisita i et eget rom.

Vi foreslår å etablere en ny vegg opp til himling for å skille av kontorarbeidsplassene (pga sjenerende lyd fra kopimaskin)

Åpne opp for trapp opp til 2. etasje.

Vi foreslår å fjerne mest mulig vegg i forbindelse med trappen opp til 2. etasje. Ved å eksponere den skulpturelle spiraltrappen, vil gangen bli flottere og kommunikasjon med arbeidsplassene i 2 etasje tydeligere.

Åpne opp mot trapp til kjeller.

Dersom dagens veggsille kan fjernes (må sjekkes med brann) er dette ønskelig.

Mulig oppdeling av kontoret

Høye skillevegger trukket med f eks stoff (eller annen absorberende overflate pga lyd/akustikk) kan etableres for å dele av de store kontorene til to arbeidsplasser.

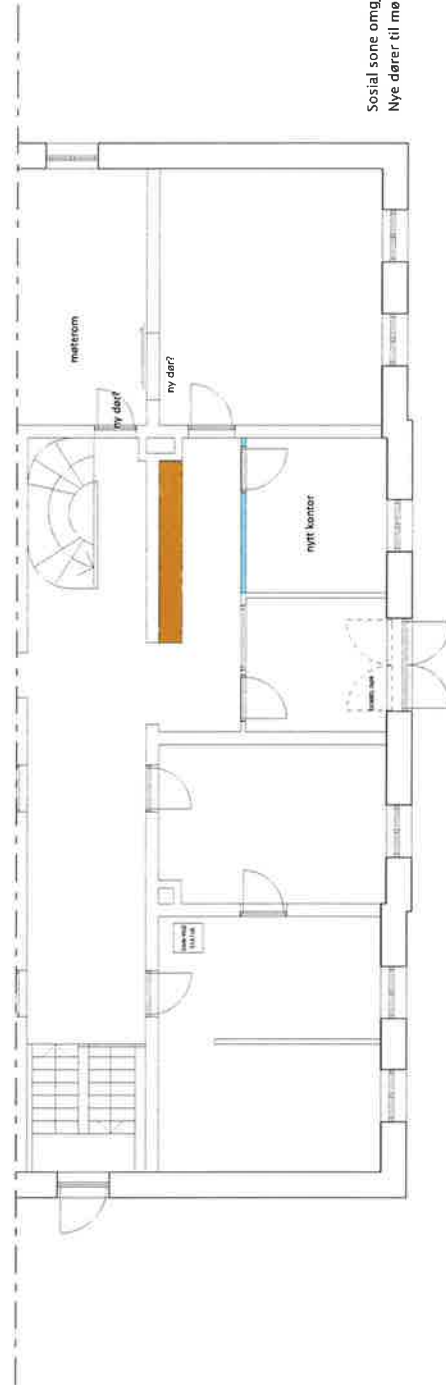
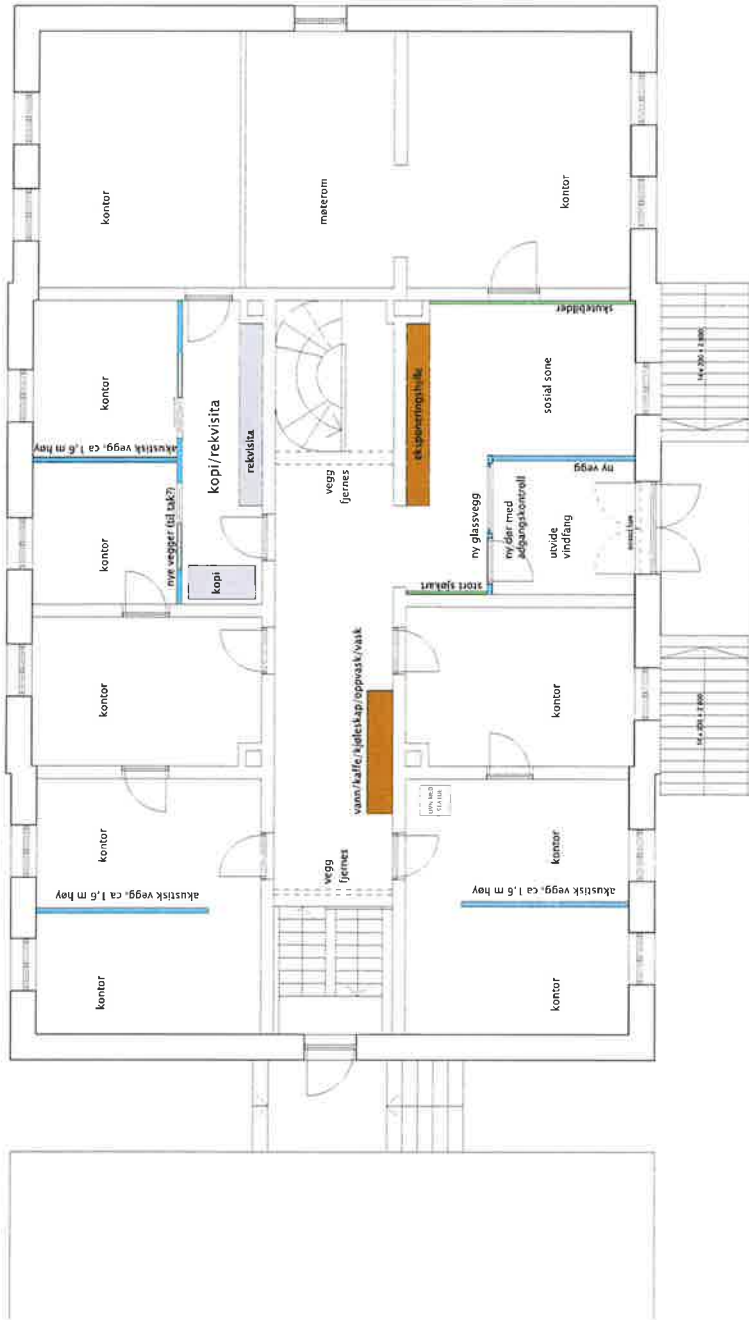
Kaffe og vann

Benk med kaffe, vann, vask, kjøleskap og oppvask etableres i gangen.

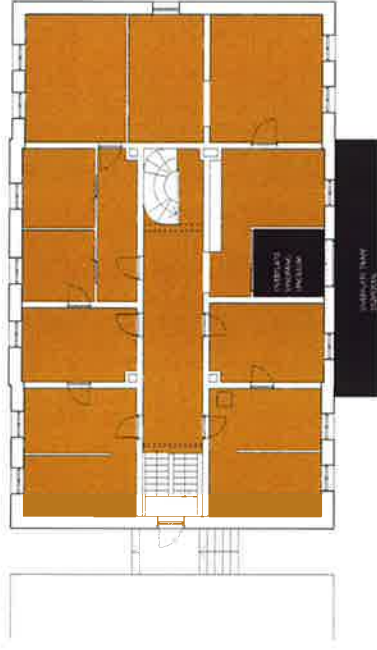
Faste elementer

Inngangssituasjonen bør få en egen grad av representativitet. Vi foreslår å samle Havnens karakteristiske objekter i en "eksponeringshylle" ved inngangen

Andre elementer ved inngangen kan være et stort spekkert eller en ansamling av skulpturer.

Sosial sone omgjøres til kontor
Nye dører til møterom?

Golv:

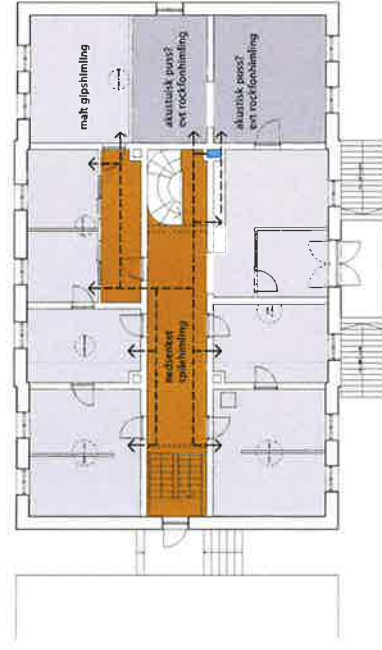
Vi foreslår et nytt tregolv i hele etasjen. Vi ser for oss at valg av overflate gjenspeiles i valg av tresort i andre elementer (himling, faste møbler osv). Vi ser for oss at tresorten som velges fortrinnsvis er eik. Den utvendige trappen er i svart støpejern. Vi foreslår å ta opp den svarte fargen i vindfanget, f.eks ved å bruke svart linoleum.

Dienesen Gran

Dienesen hart oak

Himling:

Vi tenker oss malt gips himling i hovedsakelig alle rom. Der akustikk er en utfordring, kan man vurdere akustisk tiltak i himlingen. Ventilasjonssystemet ser vi for oss med hovedfanger i gang med bakkanventiler (veggventiler) i alle rom. Aggregat i kjeller eller på loft.

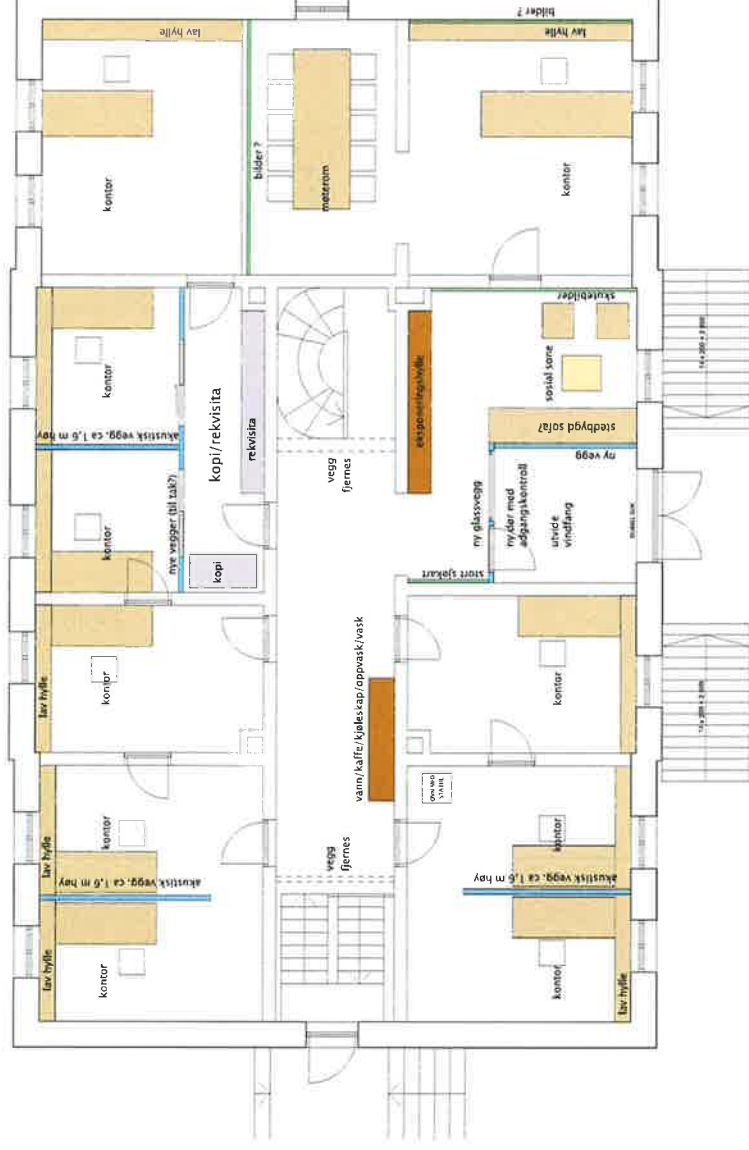
Spilehimling Korsno

Spilehimling Alto

Arkitekturmuseet, Sverre Fehn

Møbler:
Vi foreslår noen faste elementer som stedsbygges; "eksponeringshyll" - evt rekvisitahyll og delvis tekjæken i gangen. Vi ser for oss at overflater utformes i f eks eik; samme overflate som golv.
Løse elementer som hyller og bord hadde også vært fint å få "en standard" på.
Løsningen viser lave hyller under vindu. Bord i samme overflate.

Skinner med innebygget belysning

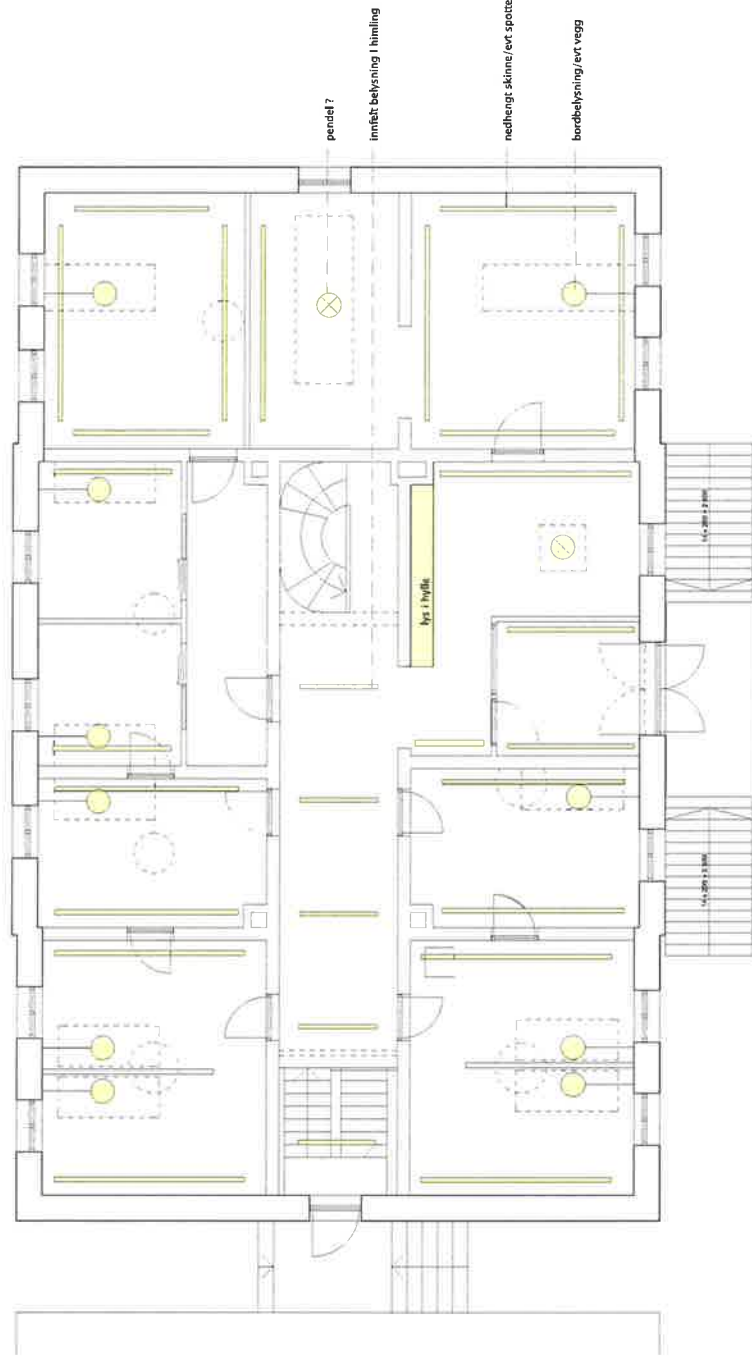
Skinner med innebygget belysning

Skinner med spotter

Veggarmatur fra Ørsjø

Belysning:
Vi foreslår en generell belysning i taket. Dette kan være skinner med innebygget belysning eller øvt spotter.
I tillegg kommer direkte belysning av arbeidsplassen. Det kan være et veggfestet armatur eller en bordlampe på arbeidsbordet.
Det kan også være fint med enkelte pendler; over møtebord og i sosial sone.

Faste elementer.
Inngangssituasjonen bør få en egen grad av representativitet. Vi foreslår å samle Havnens karakteristiske objekter i en "eksponeringshylle". Hyllen bygges i eik og tilpasses utvalgte objekter, samt lyssetter dem.

Eksempel på stedsbygget eikhyll med lys

Foto av ulike objekter i Tollboden

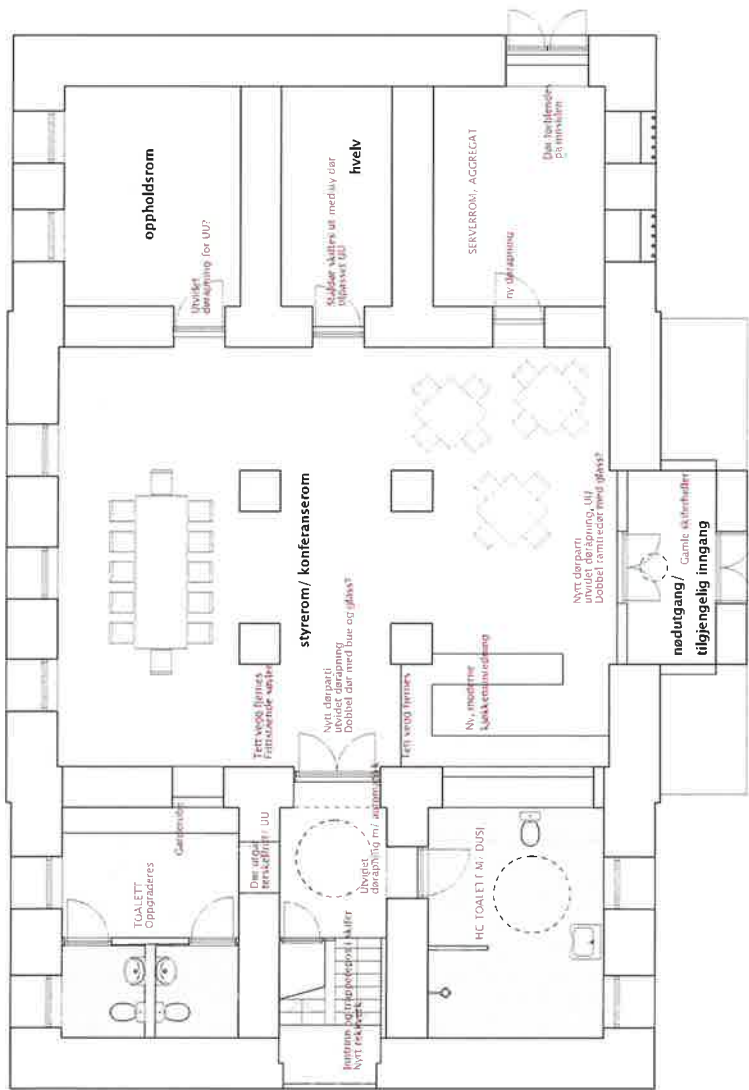
Vegger

Det kunne både vært nyttig og interessant å foreta fargeundersøkelser i bygget. Vi tenker da på veggoverflater, dørblader, listverk, der vi ser at det vil være mulighet for funn. Selv om vi ikke nødvendigvis skal tilbakeføre bygget tilbake til originale overflater kan kunnskap om det som har vært inspirere til valgene som tas.

I Tollboden henger flere bilder som hadde vært interessante å henge opp med en ny opphenging. Skutebildene blir enda mer interessante når de hanger sammen med andre.

Byvåpenene kan også henges på en annen måte. Med ny bakgrunn og egen belysning vil de kunne komme mer til sin rett.

MATERIALBRUK

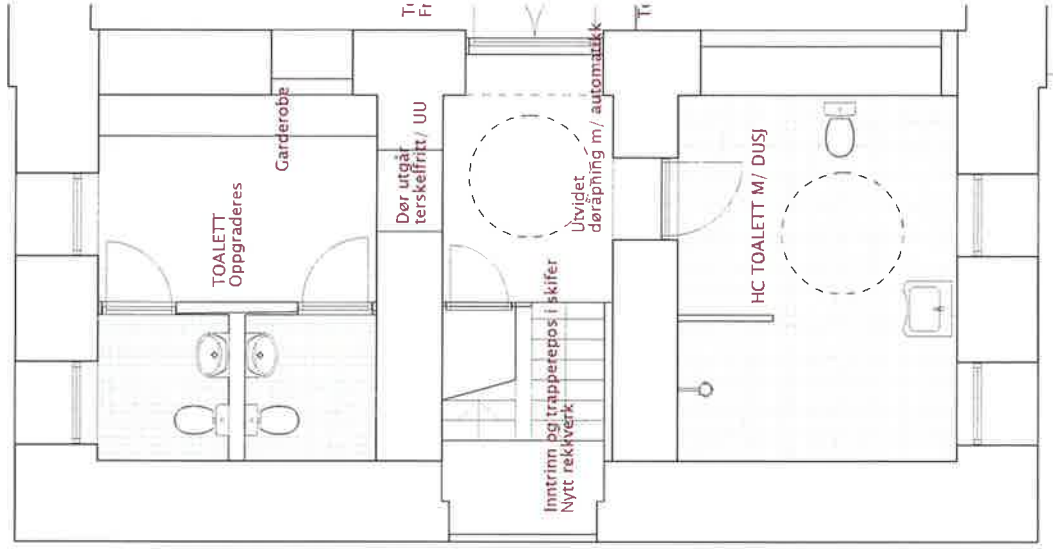
Eksempel på sekkeskuring. Dette er en tynnpussbehandling av murte overflater hvor steinene fremstår med tynn, transparent hinne av skuringsmørtel. Dette bidrar til å lage en helhetlig overflate og binder sammen naurstein og teglstein til ett element.

Gulvflisene i kjeller bør skiftes ut med f.eks. børstet Oppdalskifer i fallende lengder.

Eksisterende puss i taket fjernes og erstattes med at teglsteinen eksponeres, sekkeskures eller pusses. Dette kan om nødvendig være akustisk puss.

Eksempel på materialbruk: Petrikjelleren, St. Petri kirke. Her er det lagt vekt på en solid og varig materialbruk, samt enkel og stemningsfull belysning.

Preus fotomuseum. Sverre Fehn. Tregulv og treinterior. Moderne belysning. Synlig tegl i murhvelv.

Reglene for universell utforming krever at det er et HC-toalett i bygget. Vi foreslår at herretoalettet omgjøres til HC-toalett med dusj. Hvis dusj utgå, kan deler av rommet omgjøres til lager/ teknisk.

Vi foreslår å beholde mest mulig naturstein i toalettene, men at overflatene og inventaret forøvrig oppgraderes

Inne på toalettene anbefaler vi et annet gulvmateriale enn børstet skifer av hygieniske årsaker, f.eks kramiske fliser.

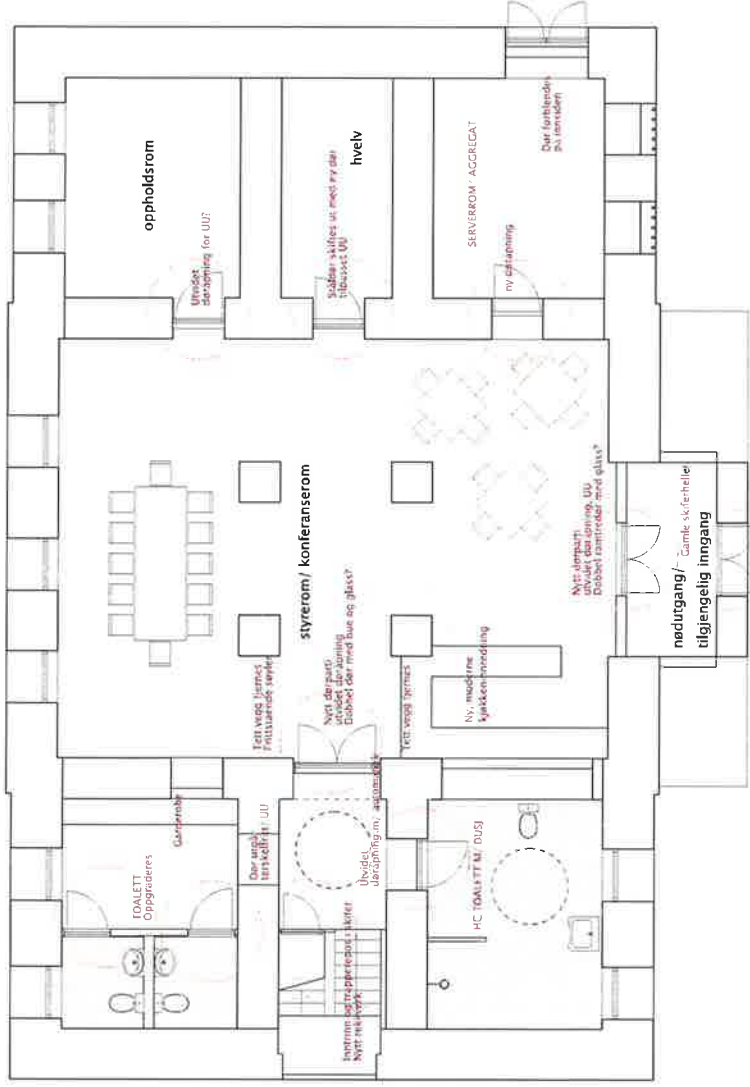
Overgang skifer/ flis

Solide låser og beslag med lang varighet

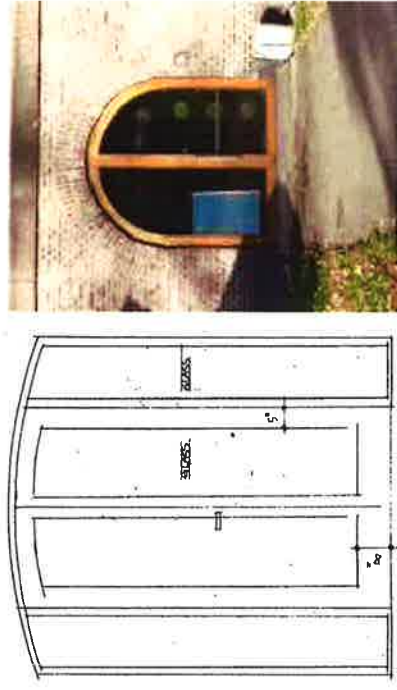
Det bør være solide skillevegger mellom toalettavluksene. I eksempelet til venstre er vegg utført i glattkant trepanel som er lasert.

DØRER

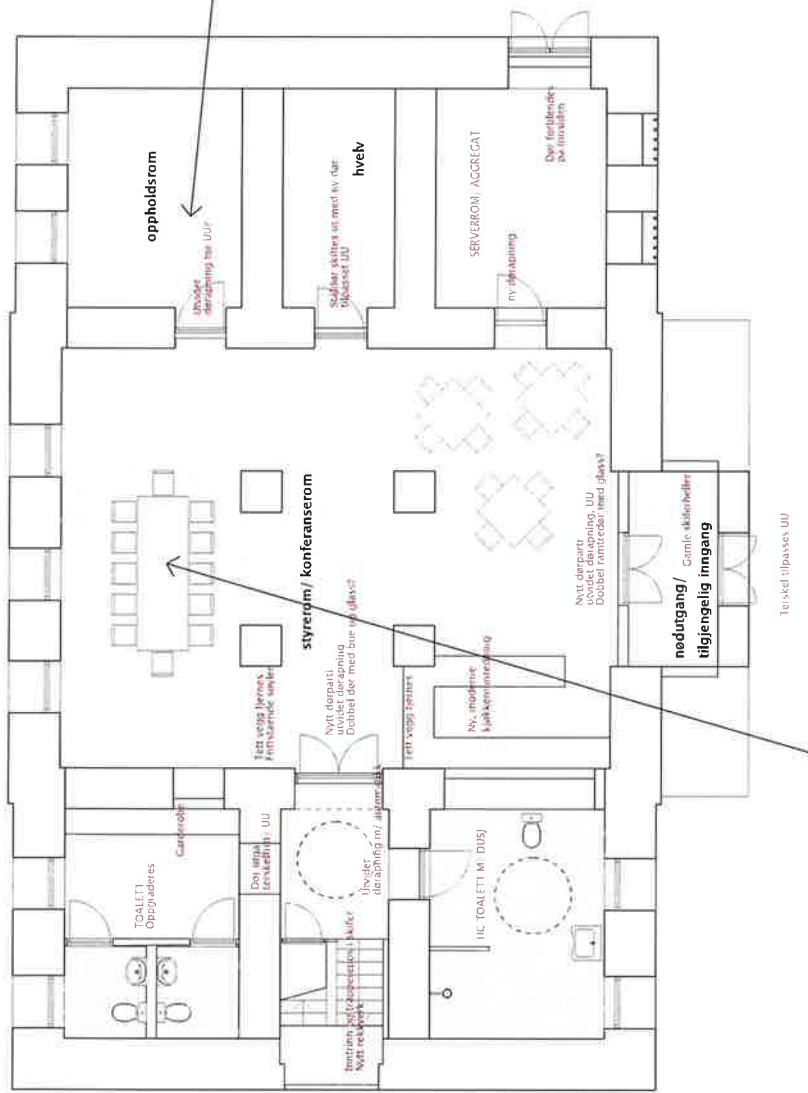
Terskel tilbasses UU

De røde ringene markerer dørene som må produseres på nytt, tilsammen 10 stk. Flere av dørene må tilfredsstille krav til uiversell tilgjengelighet. Disse må ha maks terskelhøyde på 20 mm og ha fri bredde på 90 cm.

Dørene kan flere steder være med på å understreke kjellerrommets karakteristiske bueslag. Mer bruk av glass i dørene vil også kunne gi større åpenhet og romfølelse, f.eks mellom trappegang og styrerom. Glass i buen ut til gangen under hovedtrappen ute vil med den rette belysningen også kunne bli et flott element i rommet. (Lagring må da aller helst finne sted en annen plass, f.eks bak det nye HC-toiletet).

MØBLERING

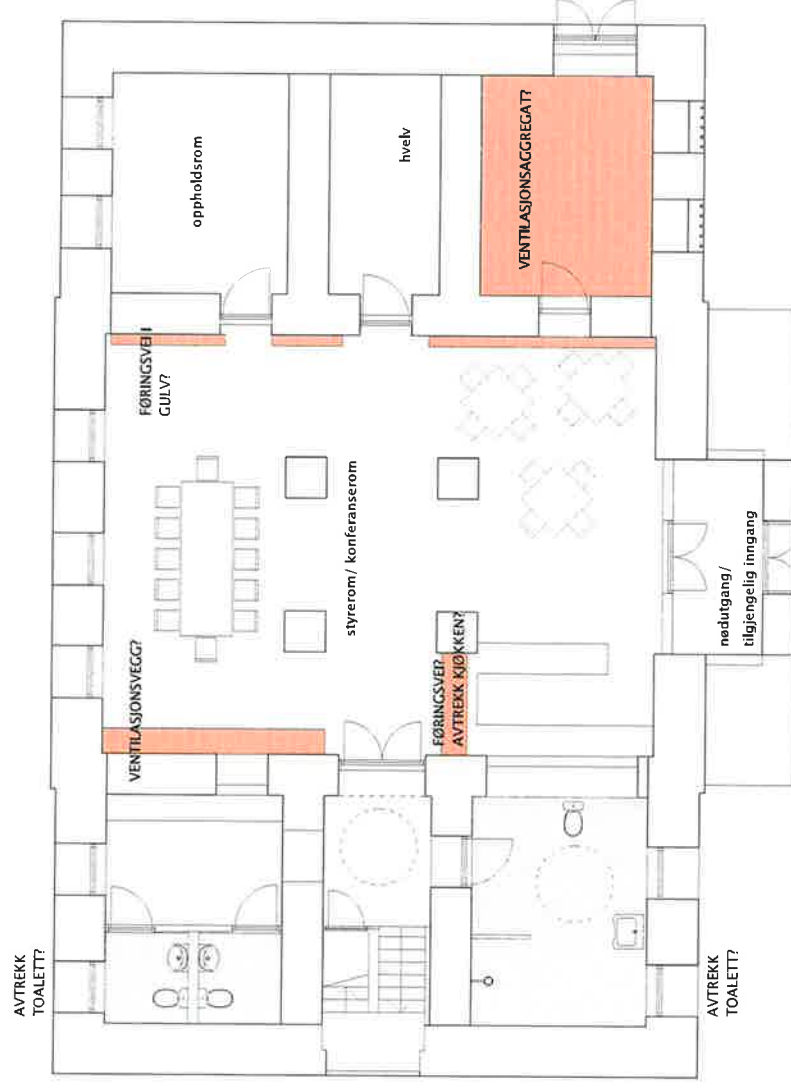

Nye møbler i oppholdsrommet?

Møtebord/ stoler kan med fordel være i tre. Treet vil stå i varm og god kontrast til murvegger/ tak og skifergulv. Stolene må være komfortable slik at man kan sitte behagelig også i lange møter.

VENTILASJON

Ventilasjonsanlegget er ikke prosjektert. VVS-konsulent fra Errivé skriver at eksisterende ventilasjonsanlegg ikke holder dagens krav og bør skiftes ut. Mulig vil et desentralisert anlegg være en av løsningene? Planen over søker å belyse mulige bygningsmessige konsekvenser av dette anlegget.

Eksempler på ventilasjonsvegg (tilluft) utført i trespiler. Luften strømmes gjennom den perforerte platen bak spilene. En slik vegg har også gunstige akustiske egenskaper. Kinokino øverst til venstre. Resten av bildene er fra Petrikjelleren.

